

ПУБЛІЧНИЙ ЗВІТ

про діяльність
Державної аудиторської
служби України
за 2019 рік

м. КИЇВ

ЗМІСТ

I. ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ РОБОТИ ДЕРЖАВНОЇ АУДИТОРСЬКОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ ЗА 2019 РІК	3
1.1. ПОВНОВАЖЕННЯ ТА ЗАВДАННЯ.....	3
1.2. ЗАГАЛЬНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ	6
1.3. СТАН НОРМАТИВНО-МЕТОДОЛОГІЧНОЇ РОБОТИ.....	12
II. РЕЗУЛЬТАТИ ЗАХОДІВ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В ОКРЕМИХ СФЕРАХ ТА ГАЛУЗЯХ ЕКОНОМІКИ	15
2.1. РЕЗУЛЬТАТИ КОНТРОЛЮ В АГРОПРОМИСЛОВОМУ КОМПЛЕКСІ, СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ, ЕКОЛОГІЇ ТА ПРОДОВОЛЬЧІЙ ГАЛУЗІ	15
2.2. РЕЗУЛЬТАТИ КОНТРОЛЮ У СФЕРІ ТРАНСПОРТУ ТА ІНФРАСТРУКТУРИ	22
2.3. РЕЗУЛЬТАТИ КОНТРОЛЮ У ЕНЕРГЕТИЧНІЙ ТА ВИДОБУВНІЙ ГАЛУЗЯХ	29
2.4. РЕЗУЛЬТАТИ КОНТРОЛЮ В ОБОРОННІЙ ГАЛУЗІ.....	38
2.5. РЕЗУЛЬТАТИ КОНТРОЛЮ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ ТА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я.....	40
2.6. РЕЗУЛЬТАТИ КОНТРОЛЮ У СФЕРІ ОСВІТИ, НАУКИ, ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ	50
2.7. РЕЗУЛЬТАТИ КОНТРОЛЮ У СФЕРІ ФІНАНСОВИХ ТА ІНШИХ ПОСЛУГ	60
2.8. РЕЗУЛЬТАТИ КОНТРОЛЮ У СФЕРІ КУЛЬТУРИ.....	66
2.9. РЕЗУЛЬТАТИ КОНТРОЛЮ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ	70
III. ОКРЕМІ ПОКАЗНИКИ РОБОТИ МІЖРЕГІОНАЛЬНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ОРГАНІВ ДЕРЖАУДИТСЛУЖБИ.....	77
IV. ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ НА УТРИМАННЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАУДИТСЛУЖБИ У 2019 РОЦІ.....	81
V. ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ОРГАНІВ ДЕРЖАУДИТСЛУЖБИ. РОБОТА З ПЕРСОНАЛОМ	84

I. ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ РОБОТИ ДЕРЖАВНОЇ АУДИТОРСЬКОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ ЗА 2019 РІК

1.1. ПОВНОВАЖЕННЯ ТА ЗАВДАННЯ

Метою діяльності (місією) органів державного фінансового контролю є забезпечення ефективного державного фінансового контролю, спрямованого на оцінку ефективного, законного, цільового, результативного використання та збереження фінансових (матеріальних) ресурсів держави, необоротних та інших активів, досягнення економії бюджетних коштів їх розпорядниками та одержувачами, усунення виявлених порушень, недоліків і запобігання їм надалі в процесі їхньої діяльності, підвищення відповідальності керівників органів державного сектору за ефективність діяльності.

Діяльність органів державного фінансового контролю ґрунтується на **принципах** верховенства права, забезпечення дотримання прав і свобод людини і громадянина, безперервності, законності, забезпечення єдності державної політики, відкритості та прозорості, відповідальності, незалежності.

Основні повноваження Держаудитслужби, їх нормативно-правове забезпечення

Є центральним органом виконавчої влади, уповноваженим Кабінетом Міністрів України на реалізацію державної політики у сфері державного фінансового контролю

Закон:

**Про основні засади
здійснення державного
фінансового контролю в
Україні**

Положення:

Положення про Державну
аудиторську службу України,
затверджене постановою Кабінету
Міністрів України від 03 лютого 2016
р. № 43

Порядки проведення:

державного фінансового аудиту
місцевих бюджетів (постанова КМУ від
12 травня 2007 р. № 698 (в редакції
постанови від 4 липня 2018 р. № 578);

державного фінансового аудиту
виконання бюджетних програм
(постанова КМУ від 10 серпня 2004 р.
№ 1017 (в редакції постанови від
29 серпня 2018 р. № 743);

державного фінансового аудиту
державних (регіональних) цільових
програм (постанова КМУ від 29 серпня
2018 р. № 692);

державного фінансового аудиту
інвестиційних проектів (постанова
Кабінету Міністрів України від
12 вересня 2018 р. № 740);

державного фінансового аудиту
Пенсійного фонду України, фондів
загальнообов'язкового державного
соціального страхування (постанова
КМУ від 27 грудня 2018 р. № 1147);

державного фінансового аудиту
діяльності суб'єктів господарювання
(постанова КМУ від 27 березня 2019 р.
№ 252);

державного фінансового аудиту
використання інформаційних
технологій (постанова КМУ від
22 травня 2019 р. № 517)

інспектування (постанова КМУ від
20 квітня 2004 р. № 550)

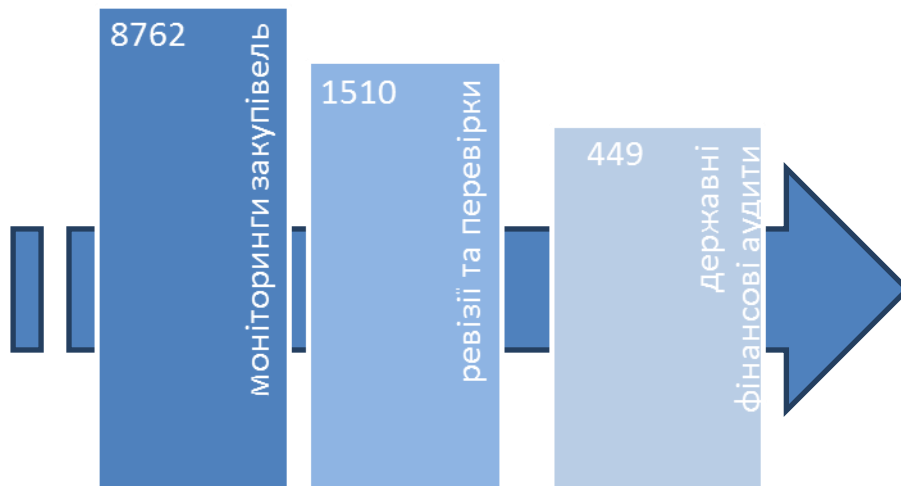
**Сфера публічних
закупівель**

- Закон України "Про публічні закупівлі" (статті 7, 7')
- Постанова Кабінету Міністрів України від 1 серпня 2013 р. № 631 "Про затвердження Порядку проведення перевірок закупівель Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами і внесення змін до деяких актів Кабінету Міністрів України" (зі змінами, внесеними постановою КМУ від 26 липня 2018 р. № 659)

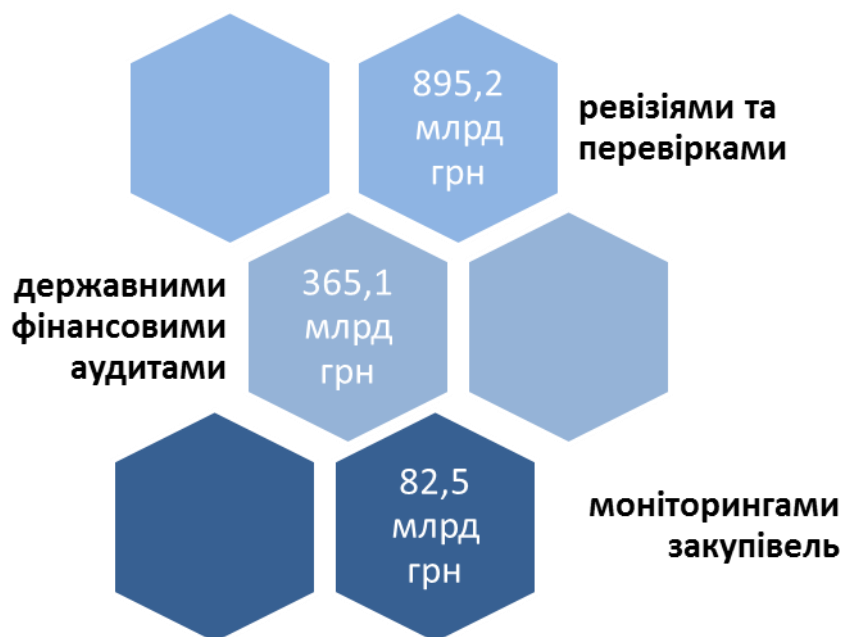
1.2. ЗАГАЛЬНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ

Упродовж 2019 року Держаудитслужба реалізовувала власні повноваження в частині комплексного контролю за ефективністю та законністю використання ресурсів держави.

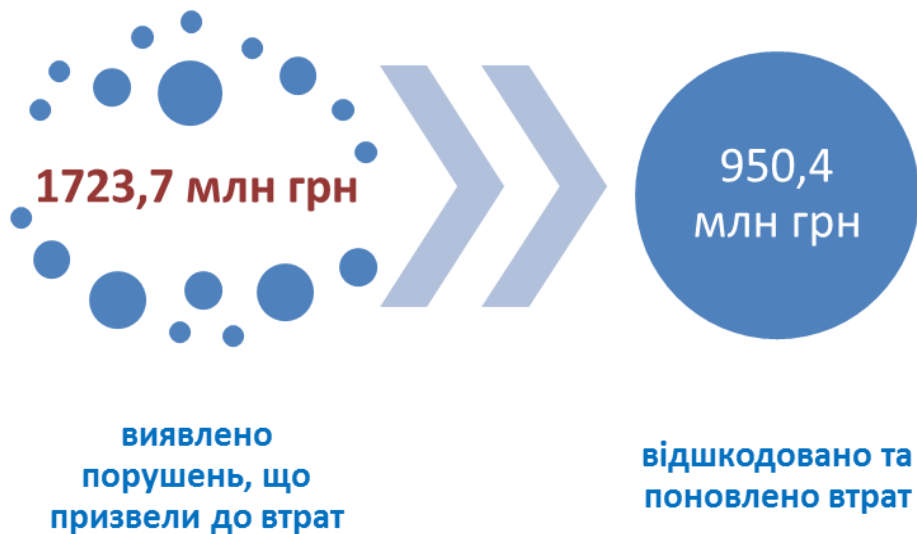
Загалом за звітний рік завершено понад **10,7 тисячі заходів державного фінансового контролю**, у тому числі:

Такими заходами **охоплено контролем та дослідженням** понад **1342,8 млрд грн** фінансових та матеріальних ресурсів, зокрема:

За результатами **ревізій та перевірок** виявлено понад **1,7 млрд грн** втрат (недоотримані доходи, незаконні, нецільові витрати та недостачі ресурсів), з яких забезпечено відшкодування та поновлення майже **950,4 млн грн**, або **55,1%** від виявлених.

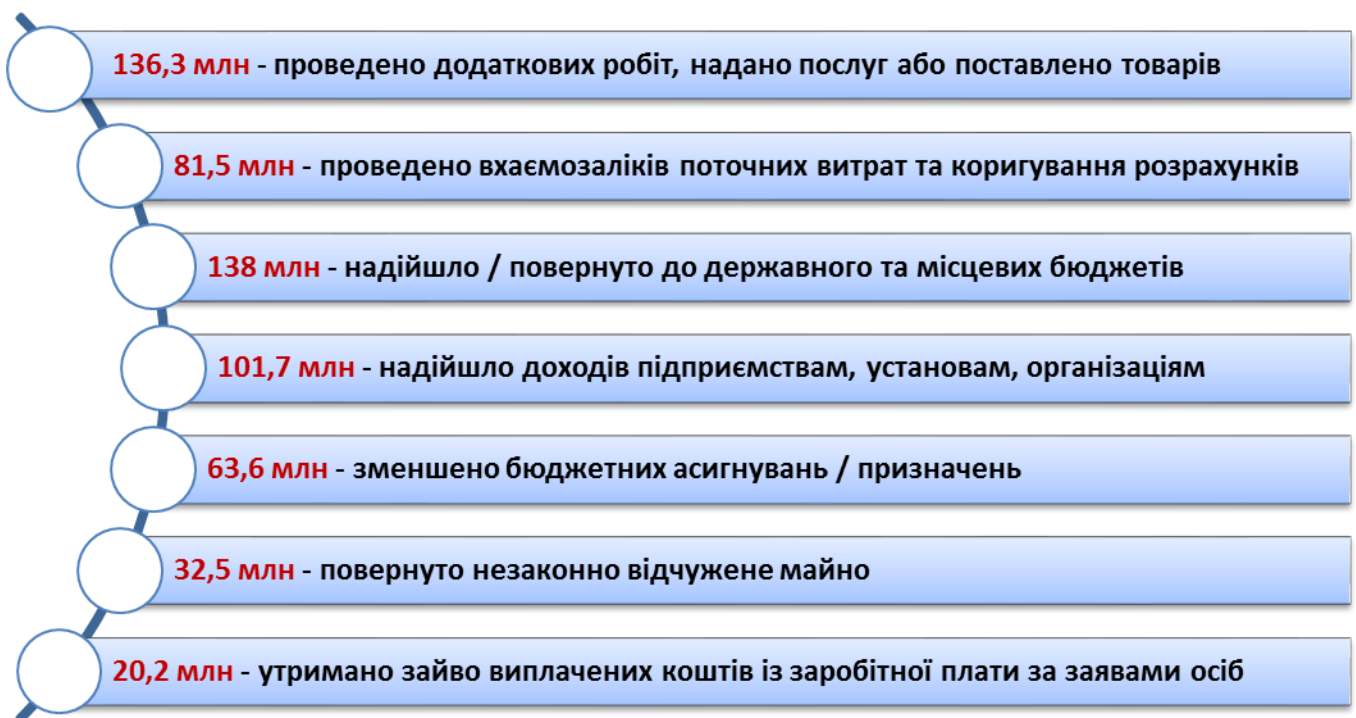
Найбільш поширеними фінансовими порушеннями, які призвели до втрат ресурсів, є:

- незаконні витрати внаслідок оплати завищеної вартості виконаних робіт та/або наданих послуг, а також завищення кількості чи вартості придбаних товарів – 335,8 млн грн;
- порушення з оплати праці – понад 335,4 млн грн;
- ненарахування і неперерахування належних надходжень до загального та спеціального фондів бюджету (крім спецфонду бюджетних установ) – понад 140,4 млн грн;
- недостачі коштів та матеріальних цінностей – майже 107,7 млн грн;
- втрата активів через списання дебіторської заборгованості – близько 105,9 млн грн;
- списання коштів на видатки/витрати без отримання товарів, робіт чи послуг або в обсягах, вищих від їх фактичної вартості, – понад 101,8 млн грн;
- недоотримання доходів від реалізації товарів, робіт чи послуг – 82,6 млн грн;
- незаконні виплати фізичним особам (компенсацій, допомог, пільг та субсидій, пенсій, стипендій), в тому числі тих, які не мали права на їх отримання або у завищених розмірах, – понад 63,2 млн грн;

- нецільові витрати – майже 56,8 млн грн;
- зайве виділення бюджетних коштів юридичним особам, одержувачам внаслідок завищення відповідних розрахунків або які не мали права на їх отримання, – понад 54,2 млн грн;
- безпідставне покриття витрат фізичних або юридичних осіб – майже 44,5 млн грн;
- зайва або за завищеною ставкою збору сплата внесків до державних цільових фондів – понад 32,2 млн грн;
- здійснення за рахунок бюджету одного рівня видатків, які відповідно до бюджетного законодавства мають здійснюватись з бюджету іншого рівня, – понад 29,5 млн грн;
- незаконне відчуження майна – майже 27,4 млн грн;
- ліквідація (знищення, розбирання) майна, проведена всупереч законодавству, – близько 20,0 млн грн тощо.

Із загальної суми відшкодованих та поновлених втрат фінансових і матеріальних ресурсів (950,4 млн грн):

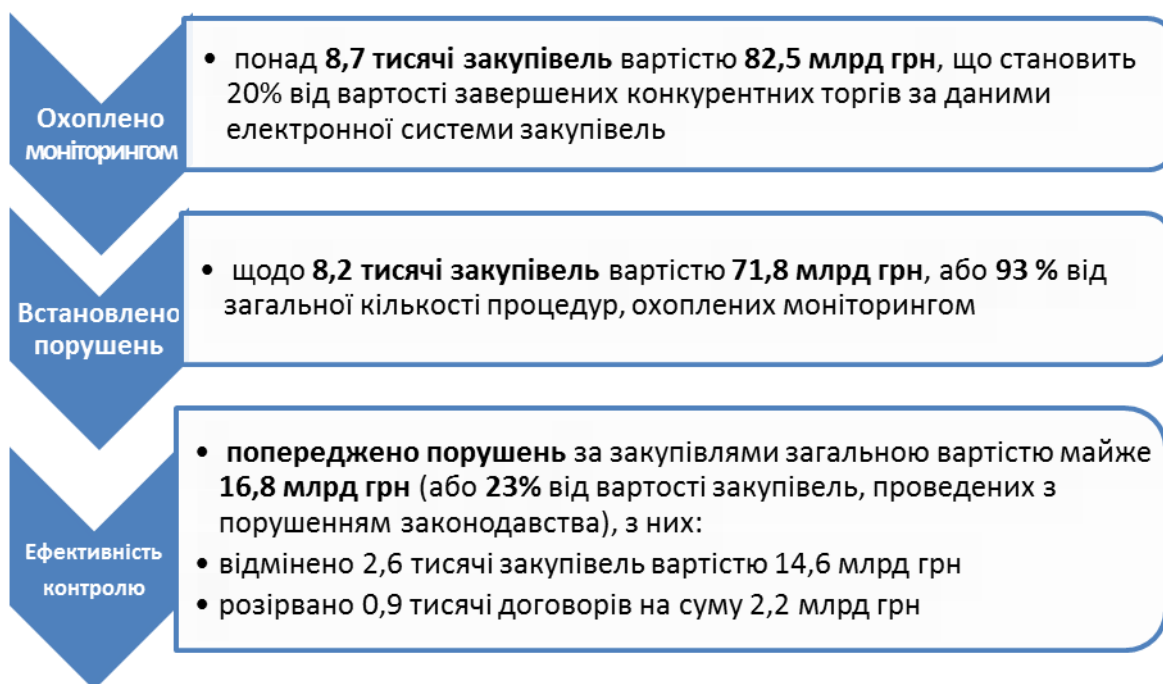
Під час **державних фінансових аудитів**:

- ✓ виявлено **фактів неефективних управлінських дій чи рішень** та ризикових операцій, що призвели або потенційно можуть призвести (свідчити) до упущених вигод, втрачених доходів чи непродуктивних або зайвих витрат, на **26,4 млрд грн**;

- ✓ **відшкодовано** понад **296,4 млн грн** втрат, допущених через неефективні управлінські дії чи рішення, а також упереджено більше **740,3 млн грн** відповідних втрат.

За результатами **моніторингу закупівель** встановлено порушень законодавства у сфері публічних закупівель на загальну суму **71,8 млрд грн** (очікувана вартість закупівлі або вартість договору), а також **попереджено** відповідних порушень **шляхом відміни торгів та розірвання договорів** загалом на **16,8 млрд гривень**.

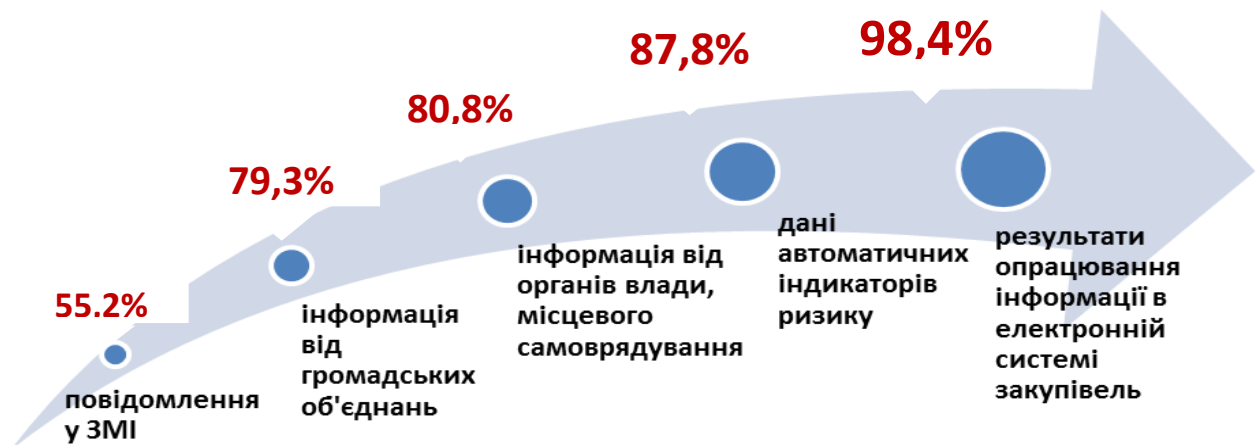

У переважній частині випадків **замовники допускали порушення у сфері публічних закупівель** в частині:

- порушення під час розгляду, відхилення замовником тендерних пропозицій та неправомірне обрання переговорної процедури – **30,9%**;
- недотримання порядку складання форм документів та оприлюднення інформації про закупівлю – **28,9%**;

- порушення під час складання тендерної документації та внесення змін до неї – **23,7%**;
- інші порушення законодавства у сфері закупівель – **16,5%**.

Результативність моніторингу закупівель у розрізі підстав, визначених ст. 7¹ Закону України "Про публічні закупівлі":

У межах подальшої реалізації результатів заходів державного фінансового контролю:

- до правоохоронних органів передано **753** ревізійні матеріали, за результатами їх розгляду **розпочато 399 досудових розслідувань**, **долучено** до кримінальних проваджень **278 матеріалів**, вручено **193 письмових повідомлення** про підозру у вчиненні кримінального правопорушення;

- за зверненням правоохоронних органів їм **передано 66 аудиторських звітів**, за матеріалами яких **розпочато ще 18 досудових розслідувань**;

- до суду **пред'явлено 50 позовів** щодо відшкодування фінансових порушень на суму понад **44,1 млн грн** та **ініційовано 304 цивільні позови** перед органами прокуратури, об'єктом контролю або його органом управління;

- до Державної служби фінансового моніторингу України надіслано **86 інформацій** щодо запобігання та протидії легалізації злочинних доходів на суму понад **1 млрд грн**;

- до **адміністративної відповідальності** притягнуто майже **2,4 тисячі** посадових осіб, а загальна сума накладених **адміністративних стягнень** становила **1,9 млн грн**;

- за результатами **моніторингу закупівель** складено **539 протоколів** за статтею 164-14 Кодексу України про адміністративні правопорушення, за якими у 43 випадках прийнято рішення про накладення адміністративних стягнень на загальну суму **523,6 тис. грн**;

- за результатами державних фінансових аудитів **надано близько 3,8 тисячі аудиторських пропозицій та рекомендацій** об'єктам контролю та їх органам управління, з яких **94,6%** (або 3,6 тисячі) прийнято до виконання та подальшого впровадження;

- за результатами інспектувань та державних фінансових аудитів **прийнято майже 1,8 тисячі управлінських рішень**.

1.3. СТАН НОРМАТИВНО-МЕТОДОЛОГІЧНОЇ РОБОТИ

Упродовж звітнього року тривала робота, спрямована на подальше унормування інституційних засад функціонування державного фінансового контролю, з метою посилення його ефективності і дієвості та, відповідно, забезпечення належного рівня фінансово-бюджетної дисципліни в державі.

Зокрема, прийнято акти Уряду щодо проведення органами Держаудитслужби державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання (**постанова Кабінету Міністрів України від 27 березня 2019 р. № 252**) та державного фінансового аудиту використання інформаційних технологій (**постанова Кабінету Міністрів України від 22 травня 2019 р. № 517**).

Також розроблено:

- **проект постанови Кабінету Міністрів України "Про внесення змін до Порядку проведення перевірок закупівель Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами"**, який наразі погоджується із заінтересованими органами;
- **проект наказу Міністерства фінансів України "Про затвердження Стандарту (методики) проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм, державних (регіональних) цільових програм та місцевих бюджетів"**, який схвалено на засіданні Методологічної ради (на I квартал 2020 року заплановано проведення пілотних аудитів виконання бюджетних програм та місцевих бюджетів за зазначеним Стандартом);
- **проект наказу Міністерства фінансів України "Про затвердження змін до Переліку автоматичних індикаторів ризиків"**, з метою подальшого затвердження та впровадження якого наразі у трьох регіонах проводиться пілотний проєкт для тестування розробленого переліку індикаторів ризиків;
- **проект розпорядження Кабінету Міністрів України "Про схвалення Концепції розвитку інформаційного забезпечення у сфері контролю за управлінням та використанням державних (місцевих) ресурсів"**.

На виконання Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017–2020 роки, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8 лютого 2017 р. № 142-р, розроблено проєкт

Стандарту (методики) контролю якості проведення державних фінансових аудитів, що здійснюються Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами, який наразі доопрацьовується з урахуванням нових напрямів реформування служби.

Крім того, Держаудитслужба взяла участь у розробленні та наданні пропозицій до проєкту розпорядження Кабінету Міністрів України "Про внесення змін до плану заходів з реалізації Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017–2020 роки".

Значні зусилля були спрямовані на законодавче **врегулювання проблемних питань здійснення моніторингу закупівель та реалізації його результатів**. Частина пропозицій, наданих Держаудитслужбою, врахована у прийнятому 19 вересня 2019 р. **Законі України "Про внесення змін до Закону України "Про публічні закупівлі" та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення публічних закупівель"**(№ 114-IX), яким, зокрема, розширено повноваження органів державного фінансового контролю, що сприятимуть усуненню порушень законодавства у сфері публічних закупівель, а саме:

- ✓ збільшено до 16 кількість видів порушень у сфері закупівель, за які передбачена адмінвідповідальність. Зокрема розширений перелік включатиме порушення щодо невиконання рішень Антимонопольного комітету України як органу оскарження у сфері закупівель, за які передбачена відповідальність за статтею 164-14 КУпАП;

- ✓ встановлено диференційовану відповідальність у вигляді штрафу від 100 до 10000 неоподаткованих мінімумів доходів громадян;

- ✓ збільшено строк накладення адміністративного стягнення до шести місяців з дня виявлення порушень, передбачених частинами третьою-шостою статті 164-14;

- ✓ наділено орган державного фінансового контролю повноваженнями розглядати справи про адміністративні правопорушення, передбачені частиною першою та другою статті 164-14 – до таких порушень законодавець відніс ті, що не становлять великої суспільної небезпеки та передбачають штраф у розмірі від 100 до 200 неоподаткованих мінімумів доходів громадян;

- ✓ відповідно до положень прийнятого Закону (частина друга статті 11) уповноважена особа вносить до електронної системи закупівель персональні дані, надає згоду на їх обробку та оновлює такі дані у разі їх зміни, що має вирішити проблемне питання щодо доступу працівників

Держаудитслужби до персональних даних, необхідних для складання протоколів. За внесення недостовірних персональних даних та їх неоновлення частина третя статті 164-14 передбачає накладення штрафу від 1 500 до 3 000 неоподаткованих мінімумів (від 25,5 до 51,0 тис. гривень).

Водночас **постановою Кабінету Міністрів України від 11 грудня 2019 р. № 1025 утворено Офіс фінансового контролю** як інспекцію, що є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів та який реалізує державну політику у сфері державного фінансового контролю, шляхом **реорганізації Державної аудиторської служби**.

II. РЕЗУЛЬТАТИ ЗАХОДІВ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В ОКРЕМИХ СФЕРАХ ТА ГАЛУЗЯХ ЕКОНОМІКИ

2.1. РЕЗУЛЬТАТИ КОНТРОЛЮ В АГРОПРОМИСЛОВОМУ КОМПЛЕКСІ, СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ, ЕКОЛОГІЇ ТА ПРОДОВОЛЬЧІЙ ГАЛУЗІ

2.1.1. Ревізією фінансово-господарської діяльності публічного акціонерного товариства "Державна продовольчо-зернова корпорація України" (далі – ПАТ "ДПЗКУ", Корпорація) за період з 01.10.2017 по 31.03.2019 встановлено втрату активів Корпорації на суму 69,5 млн грн та фінансових порушень на суму 1,1 млн гривень.

Зокрема, ревізією фактичної наявності зернових у зберігачів, власником яких є Корпорація, виявлено факт неналежного виконання умов договору зберігання філією ДП "Полтавський комбінат хлібопродуктів" "Хлібна база № 88". Як наслідок, зазначена філія допустила втрату зерна кукурудзи ПАТ "ДПЗКУ" на суму 69,5 млн гривень.

Зловживання з боку підрядних організацій, які виконували ремонтно-будівельні роботи на замовлення ПАТ "ДПЗКУ", щодо безпідставного завищення вартості виконаних робіт призвело до зайвої сплати Корпорацією їм коштів на суму 0,7 млн грн, чим завдано матеріальної шкоди на зазначену суму.

Покриття філіями Корпорації (Тернопільський КХП та Кальчинський елеватор) витрат сторонніх юридичних осіб завдало матеріальної шкоди ПАТ "ДПЗКУ" на суму 0,1 млн гривень.

2.1.2. За результатами державного фінансового аудиту діяльності державного підприємства "Центр сертифікації та експертизи насіння і садивного матеріалу" (далі – Підприємство, ДП "ЦСЕНСМ") та його філій за період з 01.01.2016 по 30.11.2018 встановлено факти неефективних управлінських рішень, що негативно вплинули (можуть вплинути надалі) на фінансовий стан Підприємства, на загальну суму майже 132,2 млн грн, з них: упущено вигод щодо отримання доходів – 126,9 млн грн та непродуктивних витрат – 5,3 млн грн. Водночас ревізією діяльності

ДП "ЦСЕНСМ", проведеною під час аудиту, встановлено фінансових порушень, що призвели до втрат, на 4,6 млн гривень.

Аналізом ефективності провадження філіями діяльності щодо вирощування сільськогосподарських культур встановлено, що рівень їх урожайності із року в рік майже утричі нижчий за середньостатистичний рівень у інших підприємств відповідної території. Крім того, філії реалізовували сільгосппродукцію з недотриманням наказів Підприємства в частині погодження такої ціни на рівні ринкових. За умови забезпечення середнього рівня показника урожайності та цін реалізації відповідних регіонів додаткові доходи філій та Підприємства могли становити 125,0 млн гривень.

Несвоєчасні розрахунки Харківської філії з ТОВ "АЗОТФОСТРЕЙД" призвели до непродуктивних витрат на суму 1,6 млн грн на оплату нею судових витрат товариства. Центральний апарат Підприємства здійснив непродуктивних витрат на 0,3 млн грн, сплативши ФОП Колотілова І.О. за надання комплексних юридичних послуг щодо супроводу в органах суду справи за позовом ТОВ "АЗОТФОСТРЕЙД".

Недотримання філіями Підприємства порядку списання посівів сільськогосподарських культур призвело до завдання непродуктивних витрат на їх вирощування на 3,3 млн гривень.

За відсутності затверджених фінансових планів у I кварталі 2017 року та I півріччі 2018 року філії та ДП "ЦСЕНСМ" здійснили витрат, заборонених законодавством (аудиторські, страхові та юридичні послуги тощо), на загальну суму 1,3 млн гривень.

Одинадцять філій ДП "ЦСЕНСМ" зайво нарахували працівникам заробітної плати та сплатили єдиного соціального внеску на загальну суму 0,7 млн гривень.

2.1.3. Державним фінансовим аудитом виконання бюджетних програм Державною службою України з питань геодезії, картографії та кадастру (далі – Держгеокадастр, Служба) за 2016-2018 роки встановлено.

Чинна система штрафів за порушення законодавства у сфері використання та охорони земель, а також повноваження посадових осіб (державних інспекторів) щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення не змінювалися близько 10 років і потребують перегляду,

позаяк не враховують сьогоднішнього значення землі як головного засобу виробництва для економіки України загалом та агропромислового комплексу зокрема і не сприяє припиненню рівня правопорушень у цій сфері. За умови збільшення розмірів штрафів щонайменше на індекс інфляції додаткові надходження до державного бюджету у досліджуваному періоді могли б становити (розрахунково) близько 12 млн гривень.

Брак механізмів обміну інформацією між Держгеокадастром, правоохоронними органами, органами юстиції та судами призводить до відсутності у територіальних органах Держгеокадастру повної інформації щодо стану розгляду справ про адміністративні правопорушення, стану відшкодування розрахованої шкоди тощо і не дає змоги надати загальну оцінку повноти вжитих заходів та відшкодування (сплати) розрахованої шкоди. Неповне відшкодування порушниками сум нарахованої у досліджуваному періоді шкоди за порушення земельного законодавства та несплата ними адміністративних штрафів зумовлює недоотримання бюджетами різних рівнів фінансових ресурсів на суму понад 163 млн гривень.

Відмови територіальних органів Держгеокадастру у наданні дозволів на розробку проєктів землеустрою щодо відведення земельних ділянок державної власності сільськогосподарського призначення спричинили додаткове навантаження на державний бюджет у вигляді сплати ними судових зборів на суму понад 4,3 млн грн за позовами громадян щодо оскарження таких відмов.

Відсутність у Держгеокадастрі механізму впливу на використання коштів, що надійшли до місцевих бюджетів в порядку відшкодування втрат сільськогосподарського та лісогосподарського виробництва (на рахунках органів місцевого самоврядування станом на січень 2019 року накопичилося понад 762,8 млн грн), не сприяє ефективній реалізації його повноважень щодо раціонального використання та охорони земель, збереження і відтворення родючості ґрунтів та негативно впливає на стан та якість земельних ресурсів.

Через брак фінансування з державного бюджету Держгеокадастр несвоєчасно погасив кредиторську заборгованість за виконані у попередні роки роботи з інвентаризації земель, яку виконавці робіт стягували у судовому порядку, внаслідок чого Служба здійснила судових витрат на суму 688,6 тис. грн, що створило додаткове навантаження на державний

бюджет (аудиторський звіт розміщений за посиланням <http://dkrs.kmu.gov.ua/kru/doccatalog/document?id=150447>).

2.1.4. Державним фінансовим аудитом виконання бюджетних програм Державною службою України з управління зоною відчуження (далі – Агентство) за 2016-2018 роки встановлено низку як зовнішніх, так і внутрішніх факторів, що не дали змоги Агентству повною мірою забезпечити досягнення цілей та завдань бюджетних програм щодо подолання наслідків Чорнобильської катастрофи.

Через недостатній контроль за реалізацією планів заходів щодо перетворення наявного об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему та невжиття всіх необхідних заходів щодо своєчасного завершення будівництва нового безпечного комфаймента, який має бути побудований ще у 2012 році (терміни переносилися до 10.04.2013, 02.10.2015, 30.11.2017, 15.12.2018 та 31.07.2019), збільшено вартість таких робіт з 377,4 млн доларів США до 1448 млн євро та, відповідно, збільшено внесок України до Чорнобильського фонду "Укриття" з 50 млн доларів США до 167,5 млн доларів США.

Негативна тенденція щодо накопичення заборгованості зі сплати внесків до Чорнобильського фонду "Укриття" через зміну курсової різниці до долара США, що виникла у 2014 році і далі зростала у 2015-2016 роках, створила додаткове навантаження на Державний бюджет України, сума якого становила майже 300 млн гривень.

Значних фінансових втрат зазнає Державний бюджет України через перевезення державним спеціалізованим підприємством "Чорнобильська АЕС" (далі – ДСП "ЧАЕС"), крім персоналу, до місця роботи інших осіб без відшкодування вартості здійснених станцією витрат, що призвело до зайвого виділення та використання коштів державного бюджету розрахунково на суму майже 87,7 млн гривень.

У досліджуваному періоді ДСП "ЧАЕС" оплачувалися ремонтні роботи власного офісного центру, які не передбачені вимогами Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для підтримки у безпечному стані енергоблоків та об'єкта "Укриття" і здійснення заходів щодо підготовки до зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2011 р. № 234. Загальна вартість виконаних і оплачених таких робіт становила понад 21 млн гривень.

Через несвоєчасне проведення розрахунків за природний газ для потреб ДСП "ЧАЕС" та сплати ДСП "Центральне підприємство з поводження з радіоактивними відходами" (далі – ДСП "ЦППРВ") єдиного соціального внеску зазначені підприємства за рахунок коштів державного бюджету сплатили штрафних санкцій на суми 19,6 млн грн та 1,3 млн грн відповідно (аудиторський звіт розміщений за посиланням <http://dkrs.kmu.gov.ua/kru/doccatalog/document?id=150447>).

2.1.5. Державним фінансовим аудитом виконання бюджетних програм Державною службою України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів (далі – Держпродспоживслужба, Служба) за період з 01.01.2016 по 30.09.2018 встановлено наявність проблем та недоліків, які не сприяли ефективному виконанню покладених на Держпродспоживслужбу функцій та завдань.

Дія протягом 2016–2017 років мораторію на проведення планових перевірок позбавила Держпродспоживслужбу можливості здійснення таких перевірок за напрямками щодо правильності та законності формування, встановлення та застосування державних регульованих цін, державного нагляду (контролю) за якістю зерна та продуктів його переробки, виробництва та обігу насіння і садивного матеріалу, охорони прав на сорти рослин, додержання суб'єктами господарювання вимог законодавства у сфері ветеринарної медицини тощо. Це, зокрема, призвело до істотного збільшення спалахів африканської чуми свиней (АЧС) в окремих областях та, відповідно, знищення значної кількості поголів'я, чим аграрному сектору завдано збитків на 36,8 млн гривень.

Наразі нормами законодавства передбачено, що повноваженнями щодо накладення штрафів та застосування фінансової санкції за порушення санітарного законодавства наділено головних державних санітарних лікарів, їх заступників, лікарів-гігієністів та лікарів-епідеміологів. Водночас штатним розписом Служби таких посад не передбачено. Водночас розмір наявних штрафів за адміністративні правопорушення у сферах контролю, закріплених за Держпродспоживслужбою, не відповідає вимогам сьогодення та не враховує реальної суспільної небезпеки, а особи, які порушили вимоги законодавства, фактично залишаються безкарними.

Внесені у вересні 2018 року зміни до статті 319 Митного кодексу України щодо здійснення державного ветеринарно-санітарного контролю

під час переміщення товарів через митний кордон України працівниками органів доходів і зборів (без залучення профільних спеціалістів Держпродспоживслужби) створюють загрози ввезення на територію країни потенційно небезпечних продуктів та завдання значних економічних збитків.

Через значну кількість вакансій у територіальних підрозділах Служби протягом досліджуваного періоду утворився фонд економії заробітної плати на суму близько 321,0 млн грн, який використовувався для матеріального заохочення працівників у вигляді премій (в окремих випадках – до 700% посадового окладу) та надбавок за інтенсивність праці (до 150% посадового окладу).

Залишається невирішеним питання передачі до сфери Служби частини матеріально-технічної бази для лабораторних досліджень і випробувань, яка належала ліквідованій Держсанепідслужбі, що не дає змоги Службі повною мірою виконувати функції з реалізації державної політики у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення та здійснення відповідного державного нагляду (контролю).

Тривале невнесення необхідних змін до нормативно-правових та розпорядчих актів, які регламентують порядок надання підрозділами Служби платних послуг, призвело до втрати можливості отримати додаткових надходжень до спецфонду на суму понад 130 млн гривень (аудиторський звіт розміщений за посиланням <http://dkrs.kmu.gov.ua/kru/doccatalog/document?id=148027>).

2.1.6. За результатами державного фінансового аудиту діяльності Українського державного геологорозвідувального інституту (далі – Інститут, УКРДГРІ) Державної служби геології та надр України (далі – Держгеонадра, Служба) за 2017–2018 роки встановлено низку схем, які дають змогу реалізовувати спеціальні дозволи на користування надрами за заниженими цінами або зловживати державними коштами чи майном.

З урахуванням результатів попередніх заходів контролю, проведених органами Держаудитслужби, через заниження Інститутом вартості окремих спеціальних дозволів на користування надрами державний бюджет недоотримав понад 105 млн грн відповідного збору.

Укладання Держгеонадрами із УКРДГРІ договорів про надання консультаційних послуг з питань визначення початкової вартості продажу

спеціальних дозволів на користування надрами та подальше укладання Інститутом із суб'єктами господарювання договорів про надання послуг із визначення запасів корисних копалин та їх вартості, а також послуг із проведення розрахунків рекомендованої початкової вартості спеціального дозволу на користування надрами свідчить про фактичне делегування Службою Інституту таких функцій, що призвело до недоотримання спеціальним фондом державного бюджету коштів на суму понад 19 млн грн, які використав Інститут у власній господарській діяльності.

Невжиття керівництвом Інституту своєчасних заходів щодо отримання права постійного користування земельною ділянкою в смт Затока Білгород-Дністровського району Одеської області, на якій розташована база відпочинку "Геолог", та прийняття незаконних рішень відповідною сільською радою призвели до псування та знищення державного майна балансовою вартістю 877,8 тис. грн та заподіяння матеріальної шкоди (збитків) закладу на загальну суму понад 9 млн гривень.

Через неініціювання керівництвом Інституту питання подальшої реалізації майна філій, які ліквідовані ще у 2012 році, Інститут зазнав непродуктивних витрат на його утримання на суму понад 3 млн гривень (аудиторський звіт розміщений за посиланням <http://dkrs.kmu.gov.ua/kru/doccatalog/document?id=152360>).

2.1.7. Ревізією окремих питань фінансово-господарської діяльності Київського комунального об'єднання зеленого будівництва та експлуатації зелених насаджень міста "Київзеленбуд" (далі – КО "Київзеленбуд", Об'єднання) за період з 01.01.2018 по 30.09.2019 встановлено фінансових порушень, що призвели до втрат фінансових та матеріальних ресурсів, на суму 5,6 млн гривень.

Зокрема, непроведення належної претензійно-позовної роботи посадовими особами КО "Київзеленбуд" на суму 5,5 млн грн призвело до втрати боржників у зобов'язаннях та, як наслідок, втрати активів Об'єднання на зазначену суму.

Через безпідставне завищення підрядником вартості виконаних ремонтно-будівельних робіт КО "Київзеленбуд" зайво сплачено на користь ТОВ "Будмонтажсервіс" коштів на загальну суму 100,3 тис. гривень.

Матеріали ревізії спрямовано до Головного слідчого управління Національної поліції України.

2.2. РЕЗУЛЬТАТИ КОНТРОЛЮ У СФЕРІ ТРАНСПОРТУ ТА ІНФРАСТРУКТУРИ

2.2.1. За результатами державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм Державним агентством автомобільних доріг України (далі – Укравтодор) за 2018 рік встановлено, що на початок 2018 року завершено передачу зі сфери управління Укравтодору до сфери управління обласних державних адміністрацій автомобільних доріг місцевого значення протяжністю понад 118 тис. км, на розвиток та утримання яких спрямовано 11,5 млрд грн у вигляді субвенції на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах (далі – Субвенція). Крім того, у березні 2018 року Уряд затвердив Державну цільову економічну програму розвитку автомобільних доріг загального користування державного значення на 2018–2022 роки (далі – Державна програма).

Результати проведеного аудиту засвідчили низку суттєвих проблем та недоліків у кожному із окреслених напрямів.

Укравтодор не забезпечив виконання завдань і заходів Державної програми в повному обсязі. Упродовж 2018 року в межах цієї програми було використано 29,9 млрд грн, проте із визначених програмою п'яти завдань виконано лише одне – поточний середній ремонт автомобільних доріг державного значення, а решту затверджених програмою завдань у повному обсязі не виконано. Залишились невиконаними завдання з будівництва нових автомобільних доріг, реконструкції та капітального ремонту вже існуючих: побудовано 27% затвердженого річного обсягу доріг, реконструйовано – 5%.

Така ситуація щодо реалізації Державної програми пов'язана насамперед із прорахунками під час планування. Наприклад, проєкт 2013 року реконструкції ділянки (км 202 – км 207) автомобільної дороги М-03 Київ – Харків – Довжанський визначав кошторисну вартість у розмірі 253,2 млн грн і на момент включення цього об'єкта до Державної програми його готовність становила 54,2%. Проте вже в жовтні 2018 року проєктно-кошторисна документація була скоригована, вартість проєкту зросла більше ніж вдвічі і становила 516,2 млн грн, що обумовлене включенням додаткових обсягів робіт, інфляційними процесами, тривалим періодом зупинення робіт.

Аналогічна ситуація склалася і щодо інших об'єктів. Як результат, вартість ремонтно-будівельних робіт на них зросла порівняно з початковою вартістю на 1,98 млрд грн, або на 81%. Тобто, неврахування реального стану об'єктів будівництва (реконструкції, ремонту) унеможливило визначення необхідного обсягу коштів для повноцінного виконання завдань програми.

Зафіксовано низку системних недоліків як під час приймання-передачі доріг місцевого значення, так і під час використання коштів Субвенції на місцях.

Внаслідок непроведення обласними службами автомобільних доріг (САДи) належних технічного обліку та паспортизації доріг у попередні періоди передача доріг у більшості випадків здійснювалась або без паспортів доріг, або із паспортами, які не відповідають встановленим нормам. Зазначене призвело до того, що у 2018 році планування обласними адміністраціями ремонтно-будівельних робіт за рахунок коштів Субвенції здійснювалося без повної та об'єктивної інформації стосовно реального стану доріг.

Відсутність чітких та об'єктивних критеріїв відбору об'єктів ремонтно-будівельних робіт на дорогах місцевого значення призвела до того, що левова частка коштів Субвенції була спрямована не на розвиток доріг, а на поточні видатки з експлуатаційного утримання, аварійного та поточного ремонту. На поточні видатки було спрямовано понад 8,0 млрд грн і лише 2,8 млрд грн використано на будівництво, реконструкцію чи капітальний ремонт.

Система управління станом покриттів (далі – СУСП), якою користувалися протягом 2018 року САДи в регіонах, не містила інформації щодо техніко-експлуатаційного стану понад 22 тис. км територіальних автомобільних доріг. Крім того, у багатьох випадках обласні САДи ігнорували рекомендації СУСП та проводили поточні середні ремонти на тих ділянках доріг, де необхідно було проводити капітальний ремонт.

Наприклад, зважаючи на об'єктивні дані щодо стану окремих ділянок автомобільної дороги Н-11 Дніпро – Кривий Ріг – Миколаїв, потрібно було провести їх капітальний ремонт. Проте САД в Миколаївській області проігнорувала рекомендації СУСП та у 2018 році виконала поточний середній ремонт цієї дороги, зокрема й на ділянках, які потребували капітального ремонту, використавши 386,1 млн грн бюджетних коштів. Як

результат, виникає об'єктивний сумнів доцільності та довговічності проведеного ремонту.

Гострого характеру набуває проблема наявності довгобудів, кількість яких з року в рік зростає. На початок 2018 року обсяг капітальних інвестицій становив понад 12,5 млрд грн за 929 об'єктами. За 2018 рік їх вартість зросла ще майже на 3,4 млрд грн та кількість об'єктів збільшилася до 1039 одиниць. Тобто розпочаті в минулі періоди об'єкти не завершено, проте розпочинаються роботи на інших об'єктах.

Окремі САДи без погодження Укравтодору та регіональних підрозділів Фонду державного майна списали з балансу незавершених капітальних інвестицій щодо доріг місцевого значення на загальну суму 55,6 млн гривень.

Незадовільно здійснюється реалізація інвестиційних проєктів за кошти міжнародних фінансових організацій. Протягом 2018 року Укравтодор забезпечував реалізацію трьох проєктів, жоден із яких не реалізується у визначені терміни, а з 5,2 млрд грн, які необхідно було освоїти у 2018 році, освоєно лише 3,7 млрд грн. Здійснюється постійна пролонгація кредитних угод, що призводить до додаткових витрат на обслуговування кредитів.

Однією із причин пролонгації кредитних угод є невиконання підрядними організаціями умов укладених контрактів та вжиття Укравтодором недостатніх заходів у цьому напрямі. Зазначене призводить до продовження строків виконання робіт та, як наслідок, до зростання вартості об'єктів будівництва (аудиторський звіт розміщений за посиланням <http://dkrs.kmu.gov.ua/kru/doccatalog/document?id=152503>).

2.2.2. Ревізією фінансово-господарської діяльності Державного підприємства обслуговування повітряного руху України (далі – Украерорух, Підприємство) за період з 01.01.2016 по 31.03.2019 та 5 його регіональних структурних підрозділів (Дніпропетровський РСП, Львівський РСП, Одеський РСП, Харківський РСП, РСП "Київцентраеро") встановлено фінансових порушень, що призвели до втрат, на загальну суму 3,2 млн гривень.

Зокрема, Підприємство у 2013-2014 роках перерахувало 89 тис. євро (2,6 млн грн за офіційним курсом НБУ на 08.07.2019) підприємству Aerodata AG (Німеччина) за послуги узгодження з ДП "Антонов" питань встановлення автоматизованої системи авіаційного пошуку (АСАП-26) на

повітряне судно Ан-26, які фактично не надані. Як наслідок, обладнання автоматизованої системи авіаційного пошуку (АСАП-26), необхідне для здійснення авіаційного пошуку та рятування в акваторіях Чорного та Азовського морів в межах районів польотної інформації України, поставлене ще у 2015 році, на повітряне судно Ан-26 UR-26526 не встановлено та зберігається у приміщеннях Украероруху у нерозпакованому стані.

Водночас для виконання пошуку та рятування в акваторіях Чорного та Азовського морів у межах районів польотної інформації України Украерорух уклав зі Спеціальним авіаційним загonom Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту Державної служби з надзвичайних ситуацій договори про надання зазначених послуг у 2016–2019 роках на загальну суму 40 млн гривень.

Через укладання додаткових угод про збільшення ціни за 1000 куб. м газу до договорів про його постачання, укладених із ТОВ "ЕНЕРГОГАЗРЕЗЕРВ", РСП "Київцентраеро" у 2016–2018 роках зайво сплачено за спожитий газ 0,4 млн гривень.

За відсутності затвердженого (погодженого) фінансового плану на 2017 рік регіональними структурними підрозділами Украероруху здійснено витрати на капітальні інвестиції, інформаційні та консультативні послуги на загальну суму 5,2 млн гривень.

Матеріали ревізії передано до Головного слідчого управління Національної поліції України.

2.2.3. За результатами державного фінансового аудиту діяльності державного підприємства "Фінансування інфраструктурних проектів" (далі – ДП "Фінінпро", Підприємство) за період з 01.01.2015 по 01.08.2018 встановлено, що у досліджуваному періоді ДП "Фінінпро" здійснювало обслуговування заборгованості за позиками, наданими для проведення фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу, а також фінансувало будівництво аеродромного комплексу комунального підприємства "Міжнародний аеропорт "Одеса" (далі – аеродромний комплекс).

У 2010-2012 роках ДП "Фінінпро" запозичило під гарантії Уряду 1 800 млн доларів США для надання поворотних цільових позик з метою приведення об'єктів, що мали використовуватись під час чемпіонату, до

вимог УЄФА. У 2015 році згідно з рішеннями Уряду боргові зобов'язання ДП "Фінінпро" за зовнішніми запозиченнями ліквідовано шляхом переведення їх до державного боргу.

Із загального обсягу запозичених коштів станом на 01.01.2016 залишилися невикористаними 3 902 млн грн, з яких 500 млн грн у грудні 2017 року та I півріччі 2018 року Підприємство спрямувало на будівництво аеродромного комплексу. Кошти перераховано як цільову фінансову допомогу замовникові будівництва (державне підприємство "Дирекція з будівництва Міжнародного аеропорту "Одеса").

Водночас установлено низку чинників, які можуть призвести до суттєвого зростання вартості будівництва аеродромного комплексу – із 1,6 млрд грн до 3,6 млрд гривень.

Зокрема, Мінінфраструктури та Укрінфрапроект, незважаючи на рішення Кабінету Міністрів України та звернення Мінекономрозвитку, не розробили інвестиційного проєкту з реконструкції, будівництва аеродромного комплексу "Міжнародний аеропорт "Одеса".

Крім того, Мінінфраструктури затвердило титул зазначеного об'єкта, будівництво якого мало розпочатися у 2017 році, використовуючи для розрахунку обсягів капітальних інвестицій дані проектно-кошторисної документації, розробленої за цінами 2013 року. Зазначена документація може бути застарілою і неактуальною.

Через продовження ДП "Дирекція з будівництва Міжнародного аеропорту "Одеса" у 2017 році терміну дії договору генерального підряду, укладеного ще у 2013 році, не застосовано норми Закону України "Про публічні закупівлі". Як результат, до виконання будівельного контракту на суму понад 1,6 млрд грн залучено генерального підрядника, який має у штаті лише 16 посад працівників, з яких 9 належать до адміністративного персоналу.

Зазначені недоліки та недосконалий контроль за використанням коштів, спрямованих на будівництво і реконструкцію аеродромного комплексу, вже на момент завершення аудиту стали причиною збільшення вартості об'єкта будівництва на 197,9 млн грн, що становить майже 40% коштів, використаних на зазначену мету (500 млн грн).

Зокрема, генеральний підрядник (ТОВ "Спецрембуд") перерахував на придбання світлосигнального обладнання, а також витратив на зведення тимчасових будівель і споруд на 142,3 млн грн більше, ніж передбачено на

такі цілі проектно-кошторисною документацією та твердою договірною ціною. Внаслідок придбання будівельних матеріалів за цінами, що майже удвічі перевищують середньорегіональні, ДП "Дирекція з будівництва Міжнародного аеропорту "Одеса" здійснило додаткові витрати на загальну суму 49,3 млн гривень (аудиторський звіт розміщений за посиланням <http://dkrs.kmu.gov.ua/kru/doccatalog/document?id=146360>).

2.2.4. Ревізією окремих питань фінансово-господарської діяльності комунального підприємства "Дирекція будівництва шляхово-транспортних споруд м. Києва" (далі – КП "ДБШТС м. Києва", Дирекція) за 2017-2018 роки в частині використання Дирекцією бюджетних коштів на будівництво Подільсько-Воскресенського мостового переходу через річку Дніпро у м. Києві, встановлено порушень фінансової дисципліни на загальну суму 7,9 млн гривень.

Зокрема, включення генпідрядником ТОВ "Еко-Буд-Трейд" до актів приймання виконаних будівельних робіт видів та обсягів робіт, не передбачених договірною ціною за договором генпідряду та розрахунками до неї, призвело до завищення вартості робіт на суму понад 6,6 млн гривень.

Крім того, внесення виконавцями робіт (ТОВ "ІНЖИНІРИНГОВА МОСТОВА КОМПАНІЯ", ТОВ "Комерційне підприємство Укрпожбезпека", ТОВ "Спецпідводбуд-7", ТОВ "Будівельна компанія "Адамант" та ТОВ "Мостобуд") до актів приймання виконаних будівельних робіт недостовірних даних щодо здійснених матеріальних витрат, а також неправильне застосування норм ДСТУ призвело до завищення вартості виконаних робіт на загальну суму понад 1,0 млн гривень.

Наразі встановлені контрольним заходом порушення фінансової дисципліни усунуті у повному обсязі. Матеріали контрольного заходу надіслано до Головного слідчого управління Національної поліції України.

2.2.5. Ревізією фінансово-господарської діяльності комунального підприємства "Київський метрополітен" (далі – КП "Київський метрополітен", Підприємство) за період з 01.07.2017 по 30.06.2019 встановлено порушень фінансової дисципліни на загальну суму 629,8 тис. грн, з яких об'єктом контролю усунуто 480,5 тис. гривень.

Зокрема, КП "Київський метрополітен" через порушення будівельних норм і стандартів зайво перерахувало кошти ПАТ "Київметробуд" за роботи з капітального ремонту ст. "Святошин", ПП "Теплоенергоавтоматика" за проєктні роботи та роботи з упровадження схеми екстреного зняття напруги з контактної рейки на ст. "Хрещатик", ТОВ "Інженерні системи України" за роботи з капітального ремонту мережі освітлення галереї Південного мостового переходу та ПП "Форт-Плюс" за роботи з капітального ремонту приміщень КП "Київський метрополітен" в будівлі ст. "Сирець" на загальну суму 480,5 тис. гривень.

Поряд з наведеним під час ревізії фінансово-господарської діяльності КП "Київський метрополітен" досліджувалося питання щодо будівництва ПАТ "Київметробуд" дільниці Сирецько-Печерської лінії метрополітену від станції "Сирець" на житловий масив Виноградар з електродепо у Подільському районі" (дільниця від станції "Сирець" до станції "Проспект Правди" з двома станціями ("Мостицька" та "Проспект Правди") та дільницею вилючного відгалуження в бік станції "Виноградар" (1 черга будівництва) за умовами договору від 20.11.2018 № 744-ДБМ-18.

Встановлено, що Підприємство у грудні 2018 року перерахувало ПАТ "Київметробуд" за умовами договору від 20.11.2018 № 744-ДБМ-18 в рахунок попередньої оплати (авансу) кошти на суму майже 2 588,0 млн гривень.

З метою документального та фактичного підтвердження виду, обсягу і якості операцій та розрахунків для з'ясування їх реальності та повноти відображення в обліку КП "Київський метрополітен" під час ревізії проведено зустрічну звірку у ПАТ "Київметробуд", за результатами якої встановлено наявність в обліку станом на 30.06.2019 кредиторської заборгованості за розрахунками з Підприємством на зазначену суму, при цьому підтвердних документів щодо використання ПАТ "Київметробуд" отриманої попередньої оплати (авансу) до перевірки не надано.

Матеріали заходу контролю для прийняття відповідних рішень передано до ГУ СБУ в м. Києві та Київській області, копія акта ревізії надіслана до Київської місцевої прокуратури № 7.

2.3. РЕЗУЛЬТАТИ КОНТРОЛЮ У ЕНЕРГЕТИЧНІЙ ТА ВИДОБУВНІЙ ГАЛУЗЯХ

2.3.1. За результатами ревізії фінансово-господарської діяльності державного підприємства "Національна енергетична компанія "Укренерго" (далі – ДП "НЕК "Укренерго", Підприємство) та його відокремлених підрозділів за період з 01.08.2017 по 31.12.2018 встановлено, що хоча ДП "НЕК "Укренерго" є стабільно прибутковим, воно має значну залежність від залучення кредитних коштів, у тому числі міжнародних фінансових установ, на обслуговування яких протягом періоду, що ревізувався, витрачено 720,2 млн грн (відсотки за користування кредитом, комісія за зобов'язання на невикористані кошти і комісія за резервування). Крім того, у зазначений період Підприємство повернуло кредитів на суму 16,6 млн дол. США та 52,8 млн євро (2,9 млрд гривень).

Станом на 31.12.2018 обсяг залучених ДП "НЕК "Укренерго" кредитних коштів становив 163,5 млн дол. США та 324,5 млн євро (14,8 млрд грн), що майже удвічі перевищує загальні доходи Підприємства за 2018 рік. Зазначене негативно впливає на сплату ДП "НЕК "Укренерго" до державного бюджету частини чистого прибутку (доходу), оскільки відповідно до статті 11¹ Закону України "Про управління об'єктами державної власності" чистий прибуток державних підприємств енергетичної галузі, з якого розраховується та сплачується частина чистого прибутку (доходу), зменшується на суму цільових коштів (обсяг інвестиційної складової), що надійшли у складі тарифу і спрямовуються на виконання інвестиційних проєктів, рішення щодо яких приймаються Кабінетом Міністрів України, та на обсяг повернення кредитних коштів (у складі тарифу), запозичених для фінансування капітальних вкладень на будівництво (реконструкцію, модернізацію) об'єктів згідно з відповідними рішеннями Кабінету Міністрів України. Упродовж 2017–2018 років ДП "НЕК "Укренерго" зменшило чистий прибуток на суму зазначених цільових коштів – 3,5 млрд гривень.

Загалом ревізією виявлено фінансових порушень на суму 18,7 млн грн, у тому числі таких, що призвели до втрат фінансових (матеріальних) ресурсів, – 4 млн гривень.

Зокрема, відокремлений підрозділ "Південна ЕС" прийняв завищену вартість виконаних ТОВ "Чорноморенергоспецмонтаж" робіт на суму 852,2 тис. грн через завищення вартості земляних робіт з облаштування під'їзних доріг до опор, а також здійснив подвійну оплату ТОВ "Чорноморенергоспецмонтаж" за виконання робіт з підвішування та опускання проводів між опорами 15-16, підвішування та опускання, збирання та розбирання опори № 15 на суму 238,3 тис. грн, що призвело до втрат Підприємства на зазначені суми.

Цей самий підрозділ ("Південна ЕС") здійснив розбирання основних засобів (ПС 220 кВ "Березань") залишковою вартістю 539,5 тис. грн без прийнятого відповідним органом управління рішення щодо надання згоди на списання майна.

Відокремлений підрозділ "Північна ЕС" прийняв завищену вартість виконаних ТОВ "Техностар" робіт на суму 316,4 тис. грн через завищення вартості роботи машин та механізмів, що призвело до втрат фінансових ресурсів ДП "НЕК "Укренерго".

Відокремленим підрозділом "Західна ЕС" проведено демонтаж (розбирання) автотрансформаторів типу АОДЦТН-333000/750/330 та реакторів типу РОДЦ-110000/750-У1 за відсутності погодження на списання цих об'єктів основних засобів балансовою (залишковою) вартістю 416,8 тис. гривень.

Матеріали ревізії передано до Департаменту захисту економіки Національної поліції України.

2.3.2. Ревізією фінансово-господарської діяльності акціонерного товариства "Укртрансгаз" (далі – АТ "Укртрансгаз", Товариство) та його філій за період з 01.01.2017 по 30.09.2018 встановлено, що АТ "Укртрансгаз" за згодою ПАТ "НАК "Нафтогаз України", яке є засновником та єдиним акціонером Товариства, не зараховує себе до суб'єктів господарювання державного сектору економіки, через що ігнорує та порушує відповідні рішення Уряду.

Як наслідок, фінансові плани Товариства на 2017 рік та 2018 рік затверджені рішеннями загальних зборів акціонерів (акціонера) ПАТ "НАК "Нафтогаз України", а не Кабінетом Міністрів України. При цьому, попри заборону здійснювати витрати до затвердження в установленому порядку

фінансового плану, Товариство у I кварталі 2017 року здійснило таких витрат на суму 695,5 млн гривень.

Належність АТ "Укртрансгаз" до суб'єктів господарювання державного сектору економіки встановлено Господарським судом м. Києва у рішенні від 01.11.2018 у справі № 910/5710/17 (у цій справі судові розгляди тривають). Подібно постановою Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 02.10.2018 у справі № 2а-18853/10/2670 підтверджено, що ПАТ "Укрнафта" (у статутному капіталі 50% + 1 акція належить ПАТ "НАК "Нафтогаз України") є суб'єктом господарювання державного сектору економіки, позаяк Держава Україна в особі Кабінету Міністрів України опосередковано володіє контрольним пакетом акцій ПАТ "Укрнафта" у кількості 50% та одна акція і здійснює вирішальний вплив на господарську діяльність ПАТ "Укрнафта", що здійснюється через ПАТ "НАК "Нафтогаз України". Зазначена позиція також підтверджується постановою Верховного Суду від 14.08.2018 у справі № 910/15151/17.

АТ "Укртрансгаз" (як оператор газотранспортної системи України) та ПАТ "НАК "Нафтогаз України" (як акціонер) фактично не забезпечили належного впровадження реформи ринку природного газу у частині надання послуг балансування.

Довідково. Балансування – діяльність оператора газотранспортної системи, що полягає у визначенні та врегулюванні небалансу, який виникає з різниці між обсягами природного газу, що надійшли через точки входу, і обсягів природного газу, відібраного через точку виходу, у розрізі замовників послуг транспортування, що здійснюється на основі алокації.

Окремі підприємства газопостачання та газифікації, які є операторами газорозподільних мереж, частково не визнають наданих АТ "Укртрансгаз" послуг балансування (через неправильне застосування розрахунку, складання коригувальних актів за попередній період тощо) та не відображають їх у бухгалтерському обліку, а тому дебіторська заборгованість АТ "Укртрансгаз" (зокрема філії "Оператор ГТС України") за розрахунками із зазначеними підприємствами на суму 13,2 млрд грн є сумнівною.

Фактично споживачі використали природний газ на зазначену суму, але його оплату не провели. Загалом станом на 30.09.2018 заборгованість суб'єктів господарювання перед Товариством за надані послуги балансування становила понад 26 млрд грн та є висока ймовірність її

неповернення. Крім того, на зазначену дату АТ "Укртрансгаз" нарахувало резерв сумнівних боргів за надані послуги балансування на суму 22,4 млрд гривень.

Наслідком невідображення на особовому рахунку ПАТ "Укрнафта" обсягу природного газу є вплив на фінансову звітність АТ "Укртрансгаз" через втрати доходу у розмірі вартості послуг зберігання. Зокрема, Товариство не виконало постанови Вищого господарського суду України від 19.05.2014 у справі № 6/52 і, як наслідок, не відобразило на особовому рахунку ПАТ "Укрнафта" природного газу обсягом 2,1 млрд куб. метрів. Також Товариство не відобразило на особовому рахунку ПАТ "Укрнафта" природного газу обсягом 5 млрд куб. м відповідно до рішення Вищого господарського суду України від 24.02.2010 у справі № 6/489 та природного газу власного видобутку 2007-2013 років загальним обсягом 8,4 млрд куб. метрів.

Матеріали ревізії передано до Генеральної прокуратури України.

2.3.3. Ревізією фінансово-господарської діяльності державного підприємства зовнішньоекономічної діяльності "Укрінтеренерго" (далі – ДПЗД "Укрінтеренерго", Підприємство) за період з 01.01.2016 по 30.09.2019 встановлено, що наразі ДПЗД "Укрінтеренерго" перебуває у скрутному фінансовому становищі, недостатньо оборотних коштів та є значні борги, погашення яких мало ймовірно. У Підприємства немає власного виробництва, а на види діяльності, які здійснює Підприємство, є законодавчі обмеження. За таких обставин Підприємство є інвестиційно непривабливим, а надалі це може призвести до його банкрутства.

Відповідно до наказу Міністерства енергетики та теплоенергетики від 13.07.2016 № 449 зі складу ДПЗД "Укрінтеренерго" виділено відокремлений підрозділ "Виробнича філія ДПЗД "Укрінтеренерго" "Калуська ТЕЦ" та станом на 01.01.2017 майно, активи та пасиви передано на баланс ДП "Калуська ТЕЦ-нова", а тому з 2017 року ДПЗД "Укрінтеренерго" не має власних виробничих підрозділів.

Також через законодавчі зміни, у тому числі щодо впровадження ринку електричної енергії, у 2019 році Підприємство не змогло здійснювати господарської діяльності, а лише виконувало функцію постачальника "останньої надії" (статус надано розпорядженням Уряду від 12 грудня 2018 р. № 1023-р).

На підставі протокольного рішення Міненерговугілля від 17.06.2014 ДПЗД "Укрінтеренерго" до 01.07.2019 забезпечувало транзит електроенергії електричними мережами "острова Бурштинської ТЕС" зі Словаччини в Румунію і Угорщину та із Румунії в Угорщину і Словаччину (доходи від транзиту у І–ІІ кварталах 2019 року становили 83,2 млн гривень). Відповідно до Закону України від 13 квітня 2019 року № 2019-VII "Про ринок електричної енергії" з 01.07.2019 передбачено здійснення операцій з експорту, імпорту та постачання електричної енергії споживачу. Транзит зазначеним Законом не передбачено.

ПрАТ "НЕК "Укренерго" повідомило Підприємство про присвоєння статусу "Дефолтний" з 05.08.2019 за несвоєчасну сплату небалансів електричної енергії за першу декаду липня 2019 року.

Згідно з пунктом 1.7.5 Правил ринку, затверджених постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 307, при набутті електропостачальником статусу "Дефолтний" Адміністратор ринку, функції якого покладені на ПрАТ "НЕК "Укренерго", вживає до такого електропостачальника заходів, серед яких заборона постачати електроенергію споживачам за вільними цінами, тобто з 06.08.2019 постачання ДПЗД "Укрінтеренерго" електроенергії за вільними цінами припинено.

Станом на 01.10.2019 заборгованість споживачів постачальника "останньої надії" за електроенергію становила 1 362,1 млн грн, у тому числі: вугільна промисловість – 516,4 млн грн; підприємства водопостачання – 516,4 млн грн; ЖКП – 124,5 млн грн; хімічна та металургійна промисловість – 200,6 млн грн; інші підприємства – 146,6 млн гривень.

Несплата споживачами вартості спожитої електроенергії спричинила виникнення простроченої заборгованості ДПЗД "Укрінтеренерго": перед Державним бюджетом України зі сплати частини чистого прибутку за півріччя 2019 року на суму 325,1 млн грн; перед оптовим постачальником за куповану електроенергію – 495,7 млн грн; перед операторами системи розподілу за надані послуги розподілу електроенергії – 130,4 млн грн; перед оператором системи передачі за неоплату небалансів електроенергії – 146,2 млн грн; перед оператором системи передачі за надані послуги передачі електроенергії – 44,3 млн гривень.

З 05 серпня 2019 року всі кошти, отримані Підприємством від споживачів за електроенергію, автоматично перераховуються на поточний рахунок оператора системи передачі (ПрАТ "НЕК "Укренерго") як оплата

вартості його небалансів електроенергії (згідно з Порядком розподілу коштів з поточного рахунку зі спеціальним режимом використання, затвердженим постановою НКРЕКП від 18.06.2019 № 1041).

Станом на 12.12.2019 сума несплаченої Підприємством частини чистого прибутку за III квартали 2019 року становить 387,3 млн гривень.

Про результати заходу контролю поінформовано Міністерство енергетики та захисту довкілля України як орган управління.

2.3.4. Пілотним державним фінансовим аудитом інвестиційного проєкту "Будівництво високовольтної повітряної лінії 750 кВ Рівненська АЕС – Київська" за 2011-2018 роки (далі – Проєкт), зокрема, в частині трьох компонентів Проєкту, фінансування яких здійснювалося за рахунок коштів Європейського банку реконструкції та розвитку, встановлено, що основною метою Проєкту, який реалізується відповідно до Закону України "Про ратифікацію Кредитної угоди (Проєкт будівництва високовольтної повітряної лінії 750 кВ Рівненська АЕС – Київська) між Україною та Європейським банком реконструкції та розвитку" за рахунок коштів ЄБРР, ЄІБ та власних коштів бенефіціара (ДП "НЕК "Укренерго"), є збільшення пропускної спроможності перетину Захід – Вінниця, до складу якого увійде збудована високовольтна повітряна лінія, в результаті чого ліквідується наявне обмеження на видачу потужності Рівненської та Хмельницької АЕС.

За результатами аудиту загальний стан залучення та використання кредитних коштів ЄБРР для реалізації Проєкту оцінено як недостатньо ефективний. Зокрема, встановлено, що залучення кредитних коштів виявилось передчасним, оскільки на етапі ініціювання Проєкту бенефіціар не мав дозвільних документів та прав землекористування на будівництво високовольтної повітряної лінії.

Зазначене, а також інші негативні фактори (довготривалі процедури визначення підрядних організацій, затримка в отриманні дозволу Державної архітектурно-будівельної інспекції про початок виконання будівельно-монтажних робіт та позитивного висновку державної експертизи щодо проєкту землеустрою для відведення земельних ділянок, зміна маршрутів будівництва повітряних ліній, неодноразове розроблення та внесення змін до проектних рішень, робочої документації тощо) призвели до продовження терміну реалізації Проєкту з 2 до 10 років.

Через зміну проєктних рішень за Проєктом ДП "НЕК "Укренерго" здійснено додаткові витрати на суму 256,4 млн грн, а додаткові витрати під час реалізації Проєкту через зміну видів робіт (які потребують додаткових матеріалів), що не передбачені проєктною документацією, становили близько 94,0 млн гривень.

Збільшення термінів реалізації Проєкту спричинило неவிбірку кредитних коштів та зайві виплати ДП "НЕК "Укренерго" на суму майже 120 тис. євро у вигляді комісії.

Аудитом встановлено, що ДП "НЕК "Укренерго" не скористалося правом пред'явлення неустойки генпідряднику "Далековод" на загальну суму 6 796,5 тис. євро за несвоєчасне виконання етапу робіт.

Генпідрядник "Далековод" не змонтував обладнання за контрактом та повернув згідно з актами приймання-передачі на склад ПС 750 кВ "Київська", що призвело до неефективних витрат коштів ЄБРР на суму 175,1 тис. євро (аудиторський звіт розміщений за посиланням <http://dkrs.kmu.gov.ua/kru/doccatalog/document?id=149681>).

2.3.5. Державним фінансовим аудитом діяльності державного підприємства "Львіввугілля"(далі – ДП "Львіввугілля", Підприємство) та його відокремлених підрозділів за період з 01.07.2016 по 30.06.2019 встановлено недоліків і порушень загалом на суму 3 299,9 млн гривень.

Обсяги виробничих потужностей діючих шахт ДП "Львіввугілля" за 2016-2019 роки, затверджені відповідно до наданих ними розрахунків та погоджених з Міненерговугілля, становили 7 890,0 тис. тонн, тоді як програмами розвитку гірничих робіт ДП "Львіввугілля" на відповідний рік встановлено видобуток вугілля на рівні 71,05% від виробничої потужності діючих шахт. За умови виконання шахтами плану з освоєння виробничих потужностей додатковий обсяг видобутку вугілля розрахунково становив би 1 646 тис. тонн з урахуванням виходу концентрату (49%), що дало б змогу додатково отримати тільки за 2017-2018 роки 1 623,7 млн грн фінансових ресурсів.

З огляду на високу зольність вугілля, більша його частина відвантажується для збагачення на ПАТ "Львівська вугільна компанія", що, зі свого боку, збільшує собівартість вугільної продукції. Вартість наданих послуг зі збагачення за період аудиту становила 249,7 млн грн. Водночас неприйняття Міненерговугіллям рішення щодо здійснення будівництва

модульної збагачувальної установки на базі ВП "Шахта "Червоноградська" з метою мінімізації витрат на збагачення призвело до втрати можливості отримання додаткових доходів розрахунково на суму 122,8 млн гривень.

Через незабезпечення Міненерговугілля належного контролю за виконанням свого наказу щодо створення ДП "Шахта "Зарічна" шляхом виділу, а також внаслідок зволікання Міненерговугілля з фінансуванням робіт із ліквідації шахти ДП "Львіввугілля" здійснило додаткових витрат на утримання шахти в режимі провітрювання та водовідливу на суму понад 67,6 млн гривень.

Одним з чинників кризового стану Підприємства стала ціна на вугілля, яка не забезпечила відшкодування здійснених витрат. Залежність ціни на вугільну продукцію від рішень ради Оптового ринку вугільної продукції України та неспроможність Підприємства самостійно встановлювати ціну на реалізацію вугільної продукції призводить до збитковості. Внаслідок реалізації Підприємством вугільної продукції операторам оптового ринку за ціною, що нижча за собівартість, втрачено можливість одержати додаткових надходжень на суму 686,4 млн гривень.

Несвоєчасне виконання операторами оптового ринку вугільної продукції своїх зобов'язань у частині своєчасності та повноти проведення розрахунків за отриману вугільну продукцію негативно вплинуло на фінансовий стан Підприємства та призвело до відволікання коштів у дебіторську заборгованість, за якою є невпевненість щодо її погашення боржником, на суму 118,1 млн гривень.

За умови забезпечення належного контролю за станом розрахункової дисципліни та проведення претензійно-позовної роботи з оператором оптового ринку (ДП "Держвуглепостач") щодо стягнення заборгованих сум, а також штрафних санкцій та пені Підприємство може отримати додаткових надходжень розрахунково на суму 11,7 млн гривень.

Відокремленим підрозділом "Шахта "Степова" під час проведення розрахунку середньої маси рядового вугілля в скіпі знижено його кількість, що призвело до невідображення в обліку видобутого вугілля та, відповідно, втрати доходів розрахунково на суму 14,7 млн гривень.

На Підприємстві обліковувалась прострочена понад 1 місяць заборгованість з оплати праці працівників (станом на 31.12.2017 на суму майже 12 млн грн, на 31.12.2018 – 59,2 млн грн та на 30.06.2019 –

97,5 млн грн), що призвело у період аудиту до нарахування штрафів і пені та, як наслідок, до додаткових витрат Підприємства на загальну суму нарахованих штрафних санкцій – 347 млн грн та непродуктивних витрат на суму сплачених штрафних санкцій – 5 млн гривень.

Порівняно з початком II півріччя 2016 року на кінець періоду аудиту кредиторська заборгованість за спожиту електроенергію зросла до майже 818,1 млн грн (або утричі). Відсутність у Підприємства обігових коштів для своєчасного проведення розрахунків за спожиту електричну енергію призвела до сплати штрафних санкцій та витрат на забезпечення виконавчих дій на загальну суму 66,3 млн грн. При повному погашенні заборгованості за спожиту електроенергію, яка обліковується на 30.06.2019, сума додатково здійснених непродуктивних витрат Підприємства (сплата штрафних санкцій та витрати на забезпечення виконавчих дій) збільшиться на 127,3 млн гривень.

Під час аудиту виявлено низку порушень при проведенні виплат на оплату праці, внаслідок чого Підприємство здійснило витрат на 56,6 млн гривень.

2.4. РЕЗУЛЬТАТИ КОНТРОЛЮ В ОБОРОННІЙ ГАЛУЗІ

2.4.1. На виконання низки доручень Уряду проведено державний фінансовий аудит виконання п'яти бюджетних програм Міністерством оборони України (Міністерство, Міноборони) за 2017-2018 роки, за результатами якого встановлено порушень та недоліків на загальну суму 10,1 млрд грн, зокрема порушень законодавства, що призвели до втрат ресурсів, на суму 1 млрд гривень.

Запроваджений механізм укладення державних контрактів із залученням суб'єктами господарювання кредитів (позик) під державні гарантії зумовив здорожчання вартості робіт (послуг) через сплату відсотків за користування кредитами і прибутку на 585,7 млн грн, а для їх сплати суб'єктам господарювання упродовж 2019-2021 років знадобиться збільшення бюджетних призначень на 1,1 млрд гривень.

Загалом недотримання вимог законодавства зумовило неукладення суб'єктами господарювання офсетних договорів з іноземними юридичними особами, неодержання Україною в особі офсетного бенефіціара компенсацій на суми 5,7 млн євро та 13,8 млн доларів США та невикористання можливості врахувати вартість зобов'язань за іншими державними контрактами, невключення їх до офсетних вимог, що призвело до неотримання офсетних компенсацій суму 3,9 млн євро і 17,3 млн доларів США.

Міністерство не ініціювало зміни до нормативно-правових актів, що регулюють забезпечення речовим майном військовослужбовців та відшкодування їм грошової компенсації вартості речового майна за цінами на дату їх звільнення, що призвело до зростання у 2018 році видатків на 285,9 млн грн (а це майже учетверо більше запланованих і за наявності залишків повсякденної форми одягу (старого зразка) майже на 61 млн грн).

Відсутність єдиних нормативних документів, які регламентують та визначають механізм ветеринарного нагляду за продовольчим забезпеченням Збройних Сил України, зволікання з прийняттям рішень щодо освіження наявних запасів та довготривале невирішення питання щодо подальшого використання продуктів харчування, стан придатності яких Міноборони за чотири роки так і не визначило, призвело до зберігання в непорушних запасах 228,6 тонни консервів м'ясних вартістю

13,2 млн грн, у тому числі 92,1 тонни вартістю 4,8 млн грн з терміном придатності, що закінчився.

Міноборони, передбачивши у договорах умови продовження термінів виконання зобов'язань суб'єктами господарювання у разі істотної зміни обставин, у тому числі скориставшись нормами Закону України "Про особливості здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для гарантованого забезпечення потреб оборони", упродовж 2018 року, беручи до уваги висновки торгово-промислових палат щодо унеможливлення виконання зобов'язань, спричинених істотною умовою обставин, яку сторони не могли передбачити (неодноразове оскарження в АМКУ умов тендерної документації, внесення змін до переважної частини нормативної документації на предмети речового майна, відсутність переліку випробувань, за якими учасникам необхідно проходити контроль для отримання висновку на відповідність вимогам нормативної або технічної документації тощо), за 65 договорами на суму майже 1,5 млрд грн відстрочило терміни виконання зобов'язань від 10 до 68 днів, що стало підставою для ненарахування більше як 100 млн грн штрафних санкцій та нестягнення майже 74,4 млн грн банківської гарантії.

Перерахувавши упродовж 2017-2018 років 214,7 млн грн на будівництво (реконструкцію) житла, Міноборони навіть після спливу від 2-х до 4-х років не отримало 656 квартир (квартири не заселені, не приведені у відповідність санітарним нормам, житло у місті Харків не розподілене, житловий будинок у селі Чайки Київської області до інженерних мереж не підключений, окремі підрядники зобов'язань щодо будівництва (реконструкції) житла не виконали тощо).

За рахунок бюджетних коштів, виділених у 2017-2018 роках для досягнення результативних показників бюджетних програм 2101150 та 2101450, Міноборони здійснило попередню оплату за придбання і ремонт озброєння і військової техніки на суми відповідно 5,5 млрд грн і 11,4 млрд грн, чим відволікло кошти державного бюджету у дебіторську заборгованість з терміном погашення від трьох місяців до півтора року.

2.5. РЕЗУЛЬТАТИ КОНТРОЛЮ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ ТА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

2.5.1. Державним фінансовим аудитом виконання Міністерством соціальної політики України бюджетної програми за КПКВК 2507030 "Заходи із соціальної, трудової та професійної реабілітації інвалідів" (далі – КПКВК 2507030) за період з 01.01.2015 по 01.10.2018 встановлено низку чинників, які негативно впливають на виконання Міністерством соціальної політики України (далі – Міністерство, Мінсоцполітики) функцій головного розпорядника, а Фондом соціального захисту інвалідів (далі – Фонд) – функцій відповідального виконавця цієї бюджетної програми.

Станом на 01.10.2018 загалом потреба осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю та інших окремих категорій населення (особи з інвалідністю) у технічних та інших засобах реабілітації (ТЗР) не забезпечена на 62,6%. Неготовність функціональних можливостей Централізованого банку даних з проблем інвалідності (ЦБІ) до запровадження оновленого порядку забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації осіб з інвалідністю та виплати грошової компенсації за самостійно придбані ТЗР (Оновлений порядок), відсутність дієвого механізму усунення таких недоліків призвели до того, що забезпечення осіб з інвалідністю реабілітаційними послугами і виплати їм грошової компенсації за самостійно придбані ТЗР належно не здійснювалися. Станом на 01.10.2018 за бюджетною програмою за КПКВК 2507030 не освоєно понад 524,1 млн грн (62,8%) бюджетних призначень і відповідно не забезпечено ТЗР 70,2 тис. осіб з інвалідністю (52,4%).

Водночас ненадання до аудиту даних ЦБІ, внесених операторами (користувачами) банку даних, унеможливило всебічний аналіз стану забезпечення осіб з інвалідністю ТЗР, підтвердження або спростування дотримання розміру граничних цін на них та вимог Оновленого порядку під час використання коштів за КПКВК 2507030 на загальну суму 311,6 млн гривень.

Через невжиття Мінсоцполітики відповідних заходів потреба осіб з інвалідністю в засобах для орієнтування, спілкування та обміну інформацією у 2016 році не забезпечена на 39,9% (22,1 млн грн), а у 2015, 2017 роках не забезпечена взагалі (на 12,3 млн грн та 46,1 млн грн відповідно).

Через неналежний розподіл у 2015-2017 роках Мінсоцполітики фінансової допомоги та нездійснення Фондом належного контролю за її використанням одержувачі бюджетних коштів не використали надану фінансову допомогу для працевлаштування осіб з інвалідністю, здійснення заходів щодо їх соціально-трудової реабілітації, випуску спеціальної літератури та аудіозаписів і повернули до державного бюджету більше 10 млн гривень.

Крім цього, у 2015-2017 роках без відповідних рішень і наказів Міністерства надана фінансова допомога одержувачам бюджетних коштів на загальну суму 24,7 млн грн, з яких 4,5 млн грн одержувачі у 2015 році використали на погашення кредиторської заборгованості 2014 року.

Відсутність контролю Мінсоцполітики за діяльністю Центрів комплексної реабілітації дітей та осіб з інвалідністю (далі – Центри), а також неналежна організація керівниками цих закладів внутрішнього контролю за здійсненням фінансово-господарської діяльності призводить до негативних наслідків у їх діяльності, зокрема, до порушень законодавства та неефективного використання бюджетних коштів, зокрема: здійснення діяльності Центрів за відсутності ліцензій з медичної практики; включення до штатних розписів Центрів понаднормативних посад, що призвело до неефективного використання бюджетних коштів на загальну суму 1,9 млн грн; проведення виплат з оплати праці працівникам Центру всупереч законодавству на загальну суму 790,0 тис. грн; завищення Центрами потреби в бюджетних коштах на загальну суму 477,8 тис. грн, що призвело до їх неосвоєння та повернення до державного бюджету; утворення простроченої дебіторської заборгованості на загальну суму 2,2 млн грн, невжиття заходів щодо стягнення цих коштів та їх повернення до державного бюджету (аудиторський звіт розміщено за посиланням <http://dkrs.kmu.gov.ua/kru/doccatalog/document?id=145626>).

2.5.2. Державним фінансовим аудитом виконання Міністерством соціальної політики України бюджетної програми за КПКВК 2511180 "Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на проектні, будівельно-ремонтні роботи, придбання житла та приміщень для розвитку сімейних та інших форм виховання, наближених до сімейних, та забезпечення житлом дітей-сиріт, осіб з їх числа" (далі – бюджетна програма 2511180) за період з 01.01.2017 по 31.12.2018 встановлено низку чинників, які негативно впливають на виконання Мінсоцполітики та розпорядниками субвенції за місцевими бюджетами

(далі – розпорядники) зазначеної бюджетної програми та перешкоджають ефективному використанню бюджетних коштів.

Аудит засвідчив формальний підхід деяких місцевих органів виконавчої влади до організації діяльності дитячих будинків сімейного типу (ДБСТ), а саме: за наявності придбаного за рахунок коштів субвенції житла та його облаштування тривалий час не створено ДБСТ та не розміщено їх у житлових приміщеннях загальною вартістю 11,8 млн гривень.

Через те, що немає укладених договорів з батьками-вихователями, на час проведення аудиту не функціонують ДБСТ у двох квартирах вартістю 6,4 млн грн, які придбала Служба у справах дітей та сім'ї виконавчого органу Київської міської ради (КМДА) у 2017 році.

Через відсутність відповідних рішень органів виконавчої влади про створення ДБСТ не забезпечено функціонування ДБСТ у житлі, яке придбала у 2018 році Коломийська міська рада Івано-Франківської області вартістю 2,1 млн грн, Служба у справах дітей Снятинської районної державної адміністрації Івано-Франківської області вартістю 2,0 млн грн та Великокучурівська сільська рада Чернівецької області вартістю 1,4 млн гривень.

Установлено факти недотримання розпорядниками умов надання субвенції у частині непроведення за рахунок коштів місцевих бюджетів ремонту та облаштування придбаного житла для створення ДБСТ, через що на час проведення аудиту не використовуються житлові приміщення загальною вартістю 5,8 млн гривень.

Придбання розпорядниками за рахунок коштів субвенції соціального житла для дітей-сиріт та осіб з їх числа, яке тривалий час не використовується або використовується нерационально, свідчить про неефективне використання коштів субвенції на загальну суму 9,1 млн грн. Наприклад, у Дніпропетровській області через відсутність осіб для заселення у соціальне житло не використовуються 17 квартир (будинків) вартістю 4,2 млн грн, придбаних за рахунок коштів субвенції у 2017 році.

Деякі розпорядники придбавали житло для створення ДБСТ, соціальне житло для дітей-сиріт, осіб з їх числа та житло для передачі у власність зазначеним особам за цінами, які перевищують його оціночну вартість, визначену суб'єктами оціночної діяльності, що призвело до неефективного використання коштів субвенції на загальну суму 4,5 млн грн. Зокрема, Управління комунальної власності Мелітопольської міської ради Запорізької області придбало для передачі у власність дітям-сиротам та особам з їх числа 19 квартир за вартістю, яка перевищує їх оціночну

вартість загалом на 2,1 млн гривень (аудиторський звіт розміщений за посиланням <http://dkrs.kmu.gov.ua/kru/doccatalog/document?id=155220>).

2.5.3. За дорученням Уряду проведено державний фінансовий аудит виконання Міністерством охорони здоров'я України (далі – МОЗ, Міністерство) бюджетної програми "Забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру" (далі – бюджетна програма 2301400) за 2015-2018 роки, яким встановлено низку чинників, що негативно впливають на виконання МОЗ функцій головного розпорядника бюджетних коштів зазначеної бюджетної програми та не дають змоги завжди ефективно використовувати бюджетні кошти, а також ліки і медичні вироби, закуплені за цією бюджетною програмою через спеціалізовані організації: Програму розвитку ООН в Україні (далі – ПРООН), Представництво Дитячого фонду ООН (далі – ЮНІСЕФ) та Представництво Краун Ейджентс в Україні (далі – КРАУН).

Аудитом встановлено, що Міністерство на час формування бюджетних запитів за бюджетною програмою 2301400 на 2015-2018 роки не збирало розрахунків потреби в ліках та медичних виробах від структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обласних державних адміністрацій та Київської міської державної адміністрації (далі – структурні підрозділи з питань охорони здоров'я).

У договорах, укладених із усіма спеціалізованими організаціями у 2015 році, немає умов щодо термінів постачання медикаментів та медичних виробів, а у 2016-2018 роках терміни поставки ліків та медичних виробів строком від 12 до 24 місяців від дати здійснення МОЗ України попередньої оплати визначено лише у договорах, укладених з ПРООН та ЮНІСЕФ.

Подання структурними підрозділами з питань охорони здоров'я недостовірної інформації про потребу у ліках і медичних виробах призвело до постачання в деякі регіони України окремих медикаментів та медичних виробів не відповідно до реальної потреби та утворення залишків одних препаратів і відсутності інших.

Зокрема, нерівномірне постачання у регіони препаратів для лікування хворих на туберкульоз та неврахування Міністерством під час закупівлі та розподілу в регіони ліків зміни протоколів лікування туберкульозу призвело до утворення залишків окремих препаратів. У Вінницькій, Дніпропетровській та Житомирській областях унаслідок виключення з переліку препаратів, які застосовуються під час лікування хворих на туберкульоз, тобто зміни протоколів лікування туберкульозу, утворилися

залишки лікарського засобу "Капреоміцин 1,0" загальною вартістю близько 10,0 млн грн, який, ймовірно, не буде використаний до закінчення термінів його придатності.

Міністерство у 2016-2017 роках не провело достатнього моніторингу рівня забезпеченості закладів охорони здоров'я, перерозподілу або заміни залишку лікарських засобів/виробів медичного призначення, термін придатності яких був обмежений, що призвело до невикористання у межах термінів придатності ліків та медичних виробів та до потреби шукати шляхів заміни спеціалізованими організаціями протермінованих препаратів на загальну суму 15,2 млн гривень.

Унаслідок постачання у 2016 році спеціалізованою організацією КРАУН лікарських засобів Кансидаз® Ліюфілізат та Ноксафіл® з незначним залишковим терміном придатності (від 4 до 9 місяців) частина цих ліків на загальну суму 10,9 млн грн не використана деякими закладами охорони здоров'я до закінчення термінів придатності та у 2017 році повернута до ДП "Укрвакцина".

Під час збору інформації в закладах охорони здоров'я встановлено наявність ліків та медичних виробів із завершеним терміном придатності на загальну суму понад 4,0 млн грн, основними причинами невикористання яких є: постачання ліків та медичних виробів у регіони не відповідно до реальної потреби в них, непроведення своєчасного їх перерозподілу в інші регіони, а також зменшення кількості хворих, для яких були поставлені ліки, через тимчасову окупацію частини територій України.

Аудитом встановлено, що закупівля МОЗ лікарських засобів проводиться не за їхніми назвами, а за діючою речовиною, через що Міністерство закуповує не лише оригінальні препарати, а й генеричні, які є значно дешевшими.

Водночас через непризначення лікарями хворим у до- та післяопераційний період з трансплантації генеричних препаратів, які пройшли відповідні дослідження та широко використовуються у світі, 24% хворих відмовилися від отримання лікарських препаратів "Мікофенолова кислота", "Такпан" та "Екворал" загальною вартістю 9,1 млн гривень.

Під час аудиту встановлено, що через недостатню кількість ліків (зокрема й через поставки генеричних імуносупресантів), яких потребують хворі у до- та післяопераційний період з трансплантації, протягом 2016-2018 років за рахунок коштів обласних, міських та районних бюджетів було придбано препаратів на загальну суму 94,4 млн гривень.

Придбання МОЗ України окремих вакцин у багатодозних розфасовках спричиняє високий рівень їх природних втрат та, як наслідок, неефективне використання бюджетних коштів.

Зібрана в регіонах інформація засвідчила, що лише в 14 лікувальних закладах упродовж 2015–2018 років списано як знищеного невикористаного залишку через багатодозні їх розфасовки 852 566 доз вакцин БЦЖ на загальну суму 1,9 млн грн. Також через багатодозну розфасовку лише в 11 закладах охорони здоров'я знищена 250 271 доза вакцини для профілактики дифтерії та правця на суму 795,6 тис. гривень (аудиторський звіт розміщено за посиланням <http://dkrs.kmu.gov.ua/kru/doccatalog/document?id=150804>).

2.5.4. Ревізією окремих питань фінансово-господарської діяльності Міністерства охорони здоров'я України (далі – МОЗ, Міністерство) за період з 01.01.2017 по 01.10.2018 встановлено таке.

МОЗ як орган управління погодило державному підприємству "Електронне здоров'я" (далі – ДП "Електронне здоров'я") штатний розпис, який не враховує міжрозрядних коефіцієнтів щодо посадових окладів інших працівників та мінімальний розмір посадового окладу фахівця основної професії, визначеного Галузевою угодою та нормативними актами. Як наслідок, посадовий оклад генерального директора ДП "Електронне здоров'я" встановлено у розмірі 120 тис. грн на місяць, а загалом у період з 01.05.2018 по 01.10.2018 йому нараховано та виплачено заробітної плати за рахунок коштів, отриманих від Міністерства як оплата послуг за бюджетною програмою КПКВК 2301350 "Організація і регулювання діяльності установ та окремі заходи у системі охорони здоров'я", на загальну суму 542 тис. гривень.

Матеріали ревізії передано до Головного слідчого управління Національної поліції України.

2.5.5. Державним фінансовим аудитом Пенсійного фонду України(далі – Фонд) за період з 01.01.2016 по 31.12.2018 встановлено чинники, які негативно впливають на формування доходів бюджету Фонду та призводять до виникнення дефіциту його бюджету.

Високий рівень тіньової економіки та неформальної зайнятості населення спричиняють недоотримання Пенсійним фондом України надходжень сум ЄСВ, розподілених на загальнообов'язкове державне

пенсійне страхування, та є одним із чинників, які зумовлюють виникнення дефіциту бюджету Пенсійного фонду України. За проведеними розрахунками додаткові надходження коштів Пенсійного фонду України у разі повної легалізації зайнятості могли б становити від 9,3 млрд грн до 26,0 млрд грн у 2016 році, від 20,9 млрд грн до 35,3 млрд грн у 2017 році та від 24,0 млрд грн до 42,5 млрд грн у 2018 році.

Відсутність законодавчо встановленого мінімального розміру заробітної плати для керівників підприємств, працівників, які виконують складну та відповідальну роботу, дає змогу страхувальникам мінімізувати суму нарахованого і сплаченого ЄСВ шляхом нарахування мінімальної заробітної плати усім працівникам підприємства. Аудитом встановлено, що заробітна плата на рівні або менше рівня мінімальної заробітної плати була нарахована 61 005 керівникам юридичних осіб на загальну суму 129 057,5 тис. грн. За умови, що заробітна плата цим керівникам була нарахована хоча б на рівні двох мінімальних заробітних плат, додаткові надходження Пенсійному фонду України сум ЄСВ, розподілених на загальнообов'язкове пенсійне страхування, у грудні 2018 року розрахунково становили б 48 613,9 тис. гривень.

У період з 01.01.2016 по 31.12.2017 максимальна величина бази нарахування єдиного внеску становила 25 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб, у період з 01.01.2018 по 31.12.2018 – 15 розмірів мінімальної заробітної плати. Наявність таких обмежень дає змогу страхувальникам ухилятися від сплати ЄСВ шляхом нарахування мільйонної заробітної плати окремим працівникам, а решті працівникам – на рівні мінімальної заробітної плати.

Проведеними розрахунками встановлено, що за умови нарахування єдиного внеску на всю суму заробітної плати застрахованих осіб у 2018 році додаткові надходження сум єдиного внеску, розподілених на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, могли б становити понад 9,7 млрд грн, або 26,4% дефіциту бюджету Пенсійного фонду України у 2018 році, що еквівалентно 4,9% від сум єдиного внеску, розподілених на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, які надійшли Пенсійному фонду України у 2018 році.

Чинна система адміністрування єдиного внеску є недосконалою, а відсутність дієвих заходів впливу на страхувальників за неповну та несвоєчасну сплату ЄСВ призводить до зростання заборгованості платників та є однією з причин дефіциту бюджету Пенсійного фонду України. Державна фіскальна служба України, яка здійснює

адміністрування ЄСВ, не має достовірних даних про суми заборгованості зі сплати єдиного внеску та повною мірою не реалізує повноважень щодо стягнення такої заборгованості з платників. Як наслідок, заборгованість зі сплати єдиного внеску за період з 01.01.2016 по 01.01.2019 зросла на 8 млрд грн (з 7,2 до 15,2 млрд грн) або удвічі.

Невідшкодування підприємствами Фонду витрат, здійснених ним на виплату та доставку пенсій, призначених особам, які працювали на роботах, що дають право на достроковий вихід на пенсію за віком на пільгових умовах (Список № 1 та Список № 2), призводить до покриття цих витрат за рахунок коштів Фонду і є одним із чинників, які зумовлюють дефіцит його бюджету. А сума заборгованості з відшкодування підприємствами фактичних витрат Пенсійного фонду України на виплату і доставку пільгових пенсій з 8,4 млрд грн станом на 01.01.2016 збільшилася до 12,4 млрд грн станом на 01.01.2019, або майже у 1,5 раза (аудиторський звіт розміщений за посиланням <http://dkrs.kmu.gov.ua/kru/doccatalog/document?id=154026>).

2.5.6. Ревізією фінансово-господарської діяльності Національної дитячої спеціалізованої лікарні "Охматдит" Міністерства охорони здоров'я України (далі – НДСЛ "Охматдит", Лікарня) за період з 01.01.2017 по 30.09.2019 встановлено низку порушень фінансової дисципліни на загальну суму 6,7 млн грн, з них порушення, які призвели до матеріальної шкоди (втрат), на суму майже 5,9 млн гривень.

Недотримання вимог законодавства при проведенні видатків на оплату праці (безпідставне встановлення доплат, підвищення посадових окладів) призвело до здійснення зайвих витрат на оплату праці працівників та заподіяння Лікарні матеріальної шкоди на загальну суму понад 3 млн гривень.

Унаслідок недостатньої організації та ведення обліку використання лікарських засобів у Референс-лабораторії з лабораторної діагностики онкогематологічних захворювань Центру дитячої онкології і трансплантації кісткового мозку НДСЛ "Охматдит" у 2017 році списано лікарський засіб "Неуластим" у кількості 146 шприців загальною вартістю 1,4 млн грн за відсутності документів, які підтверджують факт його використання. Аналогічно у відділенні трансплантації кісткового мозку та інтенсивної мегадозової хіміотерапії Центру дитячої онкології і трансплантації кісткового мозку НДСЛ "Охматдит" у 2017 році безпідставно списано цей

же лікарський засіб в кількості 117 шприців на загальну суму понад 1 млн гривень.

Матеріали ревізії надіслані Головному управлінню контррозвідувального захисту інтересів держави у сфері економічної безпеки СБУ.

2.5.7. За результатами ревізії фінансово-господарської діяльності Виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України (далі – ВД Фонду) за період з 01 січня 2017 року по 31 грудня 2018 року встановлено порушень фінансової дисципліни на загальну суму 14,7 млн грн, з них таких, що призвели до матеріальної шкоди, на суму 673,9 тис. гривень.

Зокрема, ВД Фонду завищено в обліку вартість активів внаслідок зарахування на баланс нематеріальних активів за відсутності відповідних первинних документів (патенту, свідоцтва, ліцензійного договору, договору про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності, договору про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності) щодо виключних майнових прав на комп'ютерні програми на загальну суму майже 14,0 млн гривень.

Колишньому директору ВД Фонду зайво нараховано та виплачено премій, матеріальних допомог для вирішення соціально-побутових питань, надбавки та, відповідно, зайво сплачено єдиного соціального внеску, чим завдано матеріальної шкоди на загальну суму 345 тис. гривень.

ВД Фонду не забезпечила подання регресного позову про відшкодування витрат на виплату середнього заробітку за час вимушеного прогулу, сплати єдиного соціального внеску, судових зборів, витрат на професійну правничу допомогу, здійснених ВД Фонду на виконання рішень судових інстанцій щодо визнання незаконними рішень про звільнення працівників та їх поновлення на займаних посадах, чим завдано матеріальної шкоди на суму 324,2 тис. гривень.

Також встановлено, що колишній директор на порушення вимог законодавства, умов Статуту та Положення про виконавчу дирекцію Фонду соціального страхування України, без рішення правління Фонду надав доручення начальникам управлінь виконавчих дирекцій в областях про зміну форми власності нерухомого майна Фонду. На підставі зазначених доручень було змінено форму власності (із загальнодержавної/державної на приватну) 10 об'єктів нерухомого майна, які належать Фонду.

Матеріали ревізії передано до Головного слідчого управління Національної поліції України.

2.5.8. За результатами ревізії фінансово-господарської діяльності Національного медичного університету імені О.О. Богомольця (далі – Університет) за період з 01.12.2015 по 28.02.2019 установлено порушень фінансової дисципліни на загальну суму 23,2 млн гривень.

Через безоплатне надання студентам путівок для оздоровлення в оздоровчо-спортивному таборі "Медик" Університетом недоотримано коштів від надання зазначеної послуги на суму понад 2,1 млн гривень.

Колишньому проректору з науково-педагогічної роботи та перспективного розвитку Університету було встановлено та виплачено доплат за науковий ступінь і вчене звання та надбавку за почесне звання, які не відповідали профілю його діяльності в Університеті, через що зайво виплачено заробітної плати (з нарахуваннями) на суму 219,5 тис. гривень.

Також здійснено оплату фізичним особам за послуги, пов'язані з організацією харчування студентів та співробітників Університету, яких фактично не надано, на суму 186,2 тис. гривень.

Через нездійснення іноземними студентами оплати за навчання Університет недоотримав надходжень до спеціального фонду за 84 договорами на суму 351 761,80 доларів США, що у гривневому еквіваленті за курсом Національного банку України на 28.02.2019 становить 9,5 млн гривень.

Внаслідок неприбуття 41 випускника 2016 року до місця працевлаштування та невідпрацювання ними протягом трьох років у державному секторі народного господарства, а також невідшкодування вартості навчання та отриманої стипендії державним бюджетом недоотримано коштів на суму 5,6 млн гривень.

Матеріали ревізії передано до Головного слідчого управління Національної поліції України.

2.6. РЕЗУЛЬТАТИ КОНТРОЛЮ У СФЕРІ ОСВІТИ, НАУКИ, ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ

2.6.1. За результатами державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм Національною академією наук України (далі – НАН, Академія) за період з 01.01.2016 по 30.06.2019 встановлено порушень і недоліків загалом на суму 865,0 млн гривень.

Зокрема, безгосподарність та недостатній контроль за діяльністю підприємств Академії стали причиною руйнації та фактично втрати державного майна вартістю 8,3 млн грн, продажу майна за борги та передачі його в податкову заставу на 1,7 млн гривень.

Незабезпечення Академією своєчасного оформлення правовстановлюючих документів на майно, зокрема на земельні ділянки, призвело до заволодіння державним майном приватними структурами вартістю 39,1 млн грн та створення обставин, що можуть призвести до втрат коштів на суму 0,9 млн гривень.

Маючи у своїй мережі 415 об'єктів, з яких 133 не працюють або не виконують своїх статутних завдань, накопичуючи борги, Академія їх не ліквідувала. Окрім того, Академія не провела ефективних заходів щодо оптимізації мережі підпорядкованих установ і продовжує за рахунок бюджетних коштів фінансувати установи, функції яких дублюються, загалом на суму 595 млн грн. Також Академія формально поставилася до проведення атестації окремих установ та виділила 66,6 млн грн бюджетних асигнувань установам, що не відповідають визначеним критеріям наукових.

Через встановлення занижених у декілька разів тарифів на обслуговування житлових будинків та гуртожитків Академія фактично переклала витрати сторонніх фізичних осіб на державні підприємства, які обслуговують ці будівлі. Як наслідок, підприємства отримали збитку на суму 11,7 млн грн та накопичили мільйонні борги за комунальні послуги.

Організоване Академією управління об'єктами майнового комплексу не сприяло ефективному та законному використанню державного майна. Як наслідок, підвідомчі установи втратили (у вигляді орендної плати та відшкодування витрат за комунальні послуги, утримання) надходжень на суму 2,3 млн грн. Водночас заниження оцінювачами експертної вартості

державного майна призвело до зменшення надходжень від оренди розрахунково на суму 19 млн гривень.

Через відсутність контролю щодо виконання інвестиційних договорів Академія втратила майна на суму 1,1 млн грн та створила ризик втрати майна ще на 2,5 млн грн. При цьому є фактично замороженими активи держави вартістю 18,6 млн грн у вигляді земельних ділянок площею 1,3414 га, на яких розташовані недобудовані об'єкти.

Деякі установи використали бюджетні кошти на суму 23,5 млн грн всупереч напрямом, передбаченим бюджетною програмою (виплатили індексацію заробітної плати; штучно створивши економію, спрямували її на виплату премії у розмірах 450-1000% від посадового окладу; придбали обладнання, яке не використовується та не передбачено програмою).

Бюджетні кошти, передбачені на підготовку кадрів, Академія розпорошила між трьома бюджетними програмами та 132 виконавцями, що призвело до безконтрольності за державним замовленням та сприяло неефективному використанню бюджетних коштів загалом на суму 15,3 млн грн. Зокрема, кошти на підготовку кадрів отримали установи, які не мають власної матеріально-технічної бази, штатного науково-педагогічного персоналу, через що підготовку кадрів здійснювали фахівці інших наукових установ системи НАН України.

Аудитом засвідчено недосконалість системи управління Академії, структурною одиницею якої є президія. Зокрема, майже всі члени президії, які працюють на керівних посадах її апарата, одночасно працюють директорами наукових установ (закладів) Академії, займаються науковими дослідженнями за трудовими договорами та договорами цивільно-правового характеру в цих самих установах та ще й викладають в закладах вищої освіти тощо. Виконання обов'язків у такий спосіб призвело до неефективного і незаконного використання бюджетних коштів на суму 40,9 млн грн. При цьому окремі члени Президії виплатили собі за рахунок коштів інститутів 0,7 млн грн у вигляді відрядних та середнього заробітку за час перебування у відрядженні за той період, коли відбували у м. Київ на основне місце роботи (аудиторський звіт розміщений за посиланням: <http://dkrs.kmu.gov.ua/kru/doccatalog/document?id=156863>).

2.6.2. За результатами державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм Державним агентством з питань електронного

урядування України (далі – Агентство) за період з 01.01.2015 по 31.12.2018 встановлено фінансових порушень, упущених вигод та непродуктивних витрат загалом на суму 50,3 млн гривень.

Агентство у 2017-2018 роках не забезпечило підключення до системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів (далі – СЕВ ДЕІР) центральних органів виконавчої влади та державних електронних інформаційних ресурсів, а також реєстрації цих ресурсів у Національному реєстрі електронних інформаційних ресурсів. Недостатній рівень впровадження СЕВ ДЕІР не забезпечив продуктивного використання у 2017-2018 роках бюджетних коштів на загальну суму 46,6 млн грн, які використано на придбання обладнання.

Створення Системи електронного врядування органів виконавчої влади (далі – СЕВ ОБВ) розпочато ще у 2012 році, на яку з державного бюджету було виділено понад 19 млн грн. Проте численні недоліки не дали змоги ввести цю систему у промислову експлуатацію, проєкт з її впровадження було закрито.

Водночас за рахунок коштів міжнародної технічної допомоги у 2015 році ДП "Держінформресурс" здійснило інший проєкт "Побудова ІТ системи Єдина державна система обміну електронними документами" (далі – ЄДСОЕД), отримавши 50 тис. євро від Шведського агентства з питань міжнародного співробітництва та розвитку (SIDA) через Академію електронного врядування (Естонія). Проте через брак належного контролю з боку Агентства ДП "Держінформресурс" фактично уникнуло процедури державної реєстрації проєкту в Мінекономрозвитку, поточного моніторингу стану реалізації проєкту, зарахування на баланс матеріальних цінностей, що надійшли в межах проєкту, здійснення нагляду за цільовим використанням міжнародної технічної допомоги, звітування про результати реалізації проєкту тощо. При цьому необґрунтовано, без відображення в балансі, списало на витрати ЄДСОЕД дослідний зразок вартістю 1,2 млн грн (50 тис. євро).

Надалі вже у кінці 2015 року Агентством розпочато створення СЕВ ОБВ (версія 2) вже за рахунок бюджетних коштів, в основу якого взято наявне в ДП "Держінформресурс" обладнання, програмні платформи, архітектуру тощо дослідного зразка ЄДСОЕД. Проте дотепер вона не введена в промислову експлуатацію, хоча на неї упродовж 2015-2018 років спрямовано 80,9 млн грн бюджетних коштів.

Також аудит виявив факти закупівлі ДП "Держінформресурс" програмної продукції загалом на суму 9,7 млн грн за цінами, які у рази вищі від ціни безпосереднього виробника. Частина придбаного у 2017-2018 роках обладнання для СЕВ ДЕІР та СЕВ ОБВ на суму 15,8 млн грн на момент проведення аудиту не використовувалась.

Залучення переможцями процедур закупівель до виконання договорів третіх осіб надало можливість залишити у їх розпорядженні 4,2 млн гривень.

Недостатній контроль Агентства за діяльністю ДП "Держінформресурс" також призвів до зайвої виплати керівнику підприємства надбавки на суму 0,3 млн грн (з ЄСВ) (аудиторський звіт розміщений за посиланням: <http://dkrs.kmu.gov.ua/kru/doccatalog/document?id=148443>).

2.6.3. За результатами державних фінансових аудитів виконання окремих бюджетних програм у галузі освіти встановлено таке.

Під час дослідження стану виконання *"Інших освітніх програм"* встановлено, що у 2017 році, не здійснивши заходів з утворення опорних шкіл, Департамент освіти Закарпатської ОДА придбав 13 шкільних автобусів на суму 21,8 млн грн для довозення дітей до таких шкіл, з подальшим їх розподілом між районними відділами освіти. При цьому п'ять із придбаних автобусів не використовувалися у п'яти районах від 2 до 10 місяців через несвоєчасне затвердження схем маршрутів, а у двох інших районах області перевезення дітей здійснювалося у кількості, що втричі перевищила визначену законодавством нормативну кількість з перевезення організованих груп дітей. Отже, безпека учнів порушувалася щодня.

У 2018 році цим самим Департаментом придбано 14 спеціалізованих шкільних автобусів на суму 23,8 млн грн, які не були обладнані місцями для підвозу дітей з обмеженими фізичними можливостями, що пересуваються на колісних кріслах. Як наслідок, 154 дитини були позбавлені можливості відвідувати навчальні заклади і змушені навчатися вдома за індивідуальною програмою.

Департамент освіти Миколаївської ОДА у 2018 році, попри вільний доступ до електронних підручників у мережі Інтернет, спрямував господарючому суб'єкту 6 млн грн для забезпечення учнів Миколаївщини

доступом до таких підручників. Водночас упродовж року цією послугою скористалося лише 8% користувачів.

Аудитом, проведеним у Департаменті освіти і науки Львівської ОДА з питань ефективності використання бюджетних коштів на *підготовку робітничих кадрів*, встановлено, що укладання формальних договорів із роботодавцями на підготовку робітничих кадрів для формування регіонального замовлення призвело до витрачання значних коштів обласного бюджету на підготовку кадрів, які надалі не працевлаштовувалися на замовлені місця та змушені були звертатися за допомогою у працевлаштуванні до регіональних центрів зайнятості. Загалом щорічно на замовлені роботодавцями місця працевлаштовувалися лише 27% випускників, а через центри зайнятості перше робоче місце отримали у 2016–2018 роках 829 випускників, які попередньо набули статусу безробітних.

Не забезпечив зазначений Департамент освіти і раціонального розподілу обсягів освітньої субвенції в області. Як наслідок, понад потребу ПТНЗ виділено 66,2 млн грн, які на кінець 2018 року не використані та обліковувалися у залишку. Водночас брак дієвого внутрішнього контролю за діяльністю ПТНЗ призвів до низки фактів неефективного та незаконного витрачання бюджетних коштів, зокрема, до втрат доходів навчальними закладами на суму 10,9 млн грн через укладення договорів на проведення виробничої практики на безоплатній основі та незабезпечення своєчасного перерахування роботодавцями коштів за практику. Крім того, попри незадовільний стан матеріально-технічної бази ПТНЗ, у 2018 році коштом субвенції, виділеної на оновлення та модернізацію цієї бази, замість нової техніки придбано телевізори та уживану техніку з елементами корозії на суму 2,5 млн гривень.

Негативні чинники під час використання бюджетних коштів на *заходи з оздоровлення та відпочинку дітей* були встановлені під час аудитів у департаментах освіти і науки Запорізької ОДА та Запорізької міської ради. Зокрема, управлінське рішення обласного Департаменту освіти щодо закупівлі послуг з оздоровлення окремо кожним освітнім закладом області спричинило розпорошення коштів між закладами та призвело до придбання путівок в один оздоровчий заклад та період за різною вартістю. Загалом такі дії Департаменту освіти у 2017–2018 роках призвели до неефективного витрачання коштів обласного бюджету на суму 689,3 тис. гривень.

Результати державних фінансових аудитів виконання бюджетних програм щодо *надання дошкільної та загальної середньої освіти, зокрема загальноосвітніми спеціалізованими школами-інтернатами і ліцеями з посиленою військовою підготовкою*, проведених у Департаменті освіти, науки та молоді Херсонської ОДА, відділах освіти Верховинської (Івано-Франківська область), Солонянської та П'ятихатської (Дніпропетровська область), Тарутинської (Одеська область), Балаклійської, Валківської, Вовчанської та Краснокутської (Харківська область) РДА; Відділі освіти, культури, молоді та спорту Дніпровської РДА (Дніпропетровська область), Відділі освіти та молоді Рожищенської РДА (Волинська область), Відділі освіти Лисичанської міської ради (Луганська область), відділах освіти виконавчого комітету Коростенської міської ради (Житомирська область) і Кременчуцької міської ради (Полтавська область), Відділі освіти, культури та туризму Великомихайлівського району Одеської області (далі – Відділ освіти), засвідчили, що органи місцевої влади не проводять заходів щодо оптимізації мережі навчальних закладів у відповідному регіоні та забезпечення наповненості класів, що дало б змогу економно та раціонально використовувати бюджетні кошти.

Як приклад, лише у відділах освіти Дніпровської та Солонянської РДА оптимізація двох шкіл у кожному районі та здійснення підвозу їх учнів до найближчих закладів надали б змогу економити щорічно понад 5,7 млн грн та 2,6 млн грн відповідно.

Недостатня завантаженість чотирьох початкових шкіл Рожищенського району спричинила витрачання коштів на навчання 1 учня майже на рівні загальноосвітніх шкіл I-III ступенів, проте середньорічний контингент у згаданих початкових школах становив 46 учнів, а у загальноосвітніх школах I-III ступенів – 3972 учні.

У регіонах вкрай негативною є ситуація щодо матеріально-технічного забезпечення загальноосвітніх навчальних закладів. Поряд з цим у 2018 році майже в усіх регіонах залишки освітньої субвенції замість розвитку шкіл спрямовано на оплату праці педагогічних працівників. Зокрема, за потреби 14 шкіл Краснокутського району в оновленні комп'ютерною технікою, половина якої придбана до 2010 року, відділ освіти залишок освітньої субвенції на суму 756,6 тис. грн використав у вересні 2018 року для підвищення надбавки за престижність праці педагогічних працівників.

Також встановлено факти нецільового та неефективного використання бюджетних коштів. Як приклад, Відділ освіти Верховинської РДА утримував

чисельність працівників за відсутності затверджених асигнувань у кошторисі, що призвело до утворення у 2017 році небюджетної заборгованості на суму майже 1,5 млн грн, яка погашена асигнуваннями 2018 року.

2.6.4. Результати державних фінансових аудитів виконання бюджетних програм, проведених міжрегіональними територіальними органами Держаудитслужби, у сфері фізичної культури та спорту (а саме у Відділі з питань фізичної культури та спорту Ніжинської міської ради Чернігівської області (далі – Відділ), Управлінні у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської ОДА та Управлінні фізичної культури та спорту Вінницької ОДА), засвідчили наявність у регіонах украї застарілої матеріально-технічної бази та незадовільний технічний стан спортивних споруд, більшість з яких побудована у 70-80 роках минулого століття та потребують проведення ремонтів і модернізації. Проте з місцевих бюджетів кошти на ці цілі виділяються у мізерних розмірах.

Одним із чинників, які негативно впливають на розвиток фізичної культури та спорту, є брак у дитячо-юнацьких спортивних шкіл (далі – ДЮСШ) власних спортивних споруд. Як приклад, із семи спортивних шкіл, підпорядкованих Управлінню фізичної культури та спорту Вінницької ОДА, власні спортивні споруди має лише одна. Немає власних споруд і у шкіл фізкультурно-спортивних товариств та ДЮСШ для інвалідів, які також отримують кошти обласного бюджету. Для проведення навчально-тренувальної роботи спортивні школи змушені використовувати майно загальноосвітніх закладів та закладів вищої освіти м. Вінниця та орендувати спортивні споруди в інших юридичних осіб, на що впродовж останніх трьох років спрямовано 2,1 млн грн коштів обласного бюджету.

Більшість із виділених Відділом асигнувань міському центру фізичного здоров'я "Спорт для всіх" була спрямована на заробітну плату та оплату комунальних послуг (2 516,3 тис. грн, або 62%), тоді як на спортивно-масові заходи серед усіх верств населення виділено лише 4,3 тис. грн (або 0,1%). Отже, кошти спрямовуються на утримання установи, а не на виконання основних функцій і завдань цього центру.

Не дотримано нормативних актів Мінмолодьспорту з питань складання та виконання календарних планів фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів (далі – календарний план). Зокрема, Відділ не передбачив у

календарних планах половини із проведених упродовж 2015-2017 років 664 спортивних заходів, на які використано 814,7 тис. грн. Аналогічно використало 330,3 тис. грн Управління фізичної культури та спорту Вінницької ОДА.

2.6.5. За результатами ревізії фінансово-господарської діяльності державного вищого навчального закладу "Університет банківської справи" (далі – Університет) за період з 01.01.2014 по 31.10.2018 встановлено, що в Університеті немає окремих розрахунково-платіжних відомостей за період з 01.09.2015 по 31.10.2018, що підтверджують законність нарахування та виплату заробітної плати працівникам загалом на суму 12,9 млн гривень.

Також виявлено факти нарахування та виплати заробітної плати за завищеними тарифними розрядами, встановлення не передбачених законодавством доплат, нарахування єдиного соціального внеску за завищеною базою оподаткування тощо на загальну суму 663,3 тис. гривень.

Ігнорування керівництвом навчального закладу вимог бюджетного законодавства призвело до використання у 2017-2018 роках коштів загального фонду, виділених на проведення науково-дослідної роботи, не за цільовим призначенням. Зокрема, 387,4 тис. грн Університет спрямував на погашення боргів за спожитий природний газ гуртожитками та навчальними корпусами відокремленого підрозділу – Львівського начальничо-наукового інституту, тобто на заходи, не пов'язані з виконанням наукової роботи.

Нехтування основних вимог щодо ведення обліку розрахунків за позиками, виданими працівникам у період перебування закладу в сфері управління Нацбанку, призвело до безпідставного списання з обліку боргу за грошовими позиками на суму понад 900 тис. грн, а брак належної претензійно-позовної роботи щодо їх повернення у визначені терміни – до недоотримання 271,3 тис. гривень.

Матеріали ревізії передано до Департаменту захисту національної державності СБУ, про її результати поінформовано Головне слідче управління Національної поліції України.

2.6.6. У рамках контролю за використанням цільових коштів (субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам), які спрямовуються регіонам на розвиток освітнього середовища, упродовж I півріччя 2019 року проведено заходи державного фінансового контролю у департаментах (управліннях, відділах) освіти органів місцевої влади, загальноосвітніх школах-інтернатах, професійно-технічних навчальних закладах та закладах вищої освіти, якими засвідчено наявність системних проблем та порушень під час використання коштів субвенцій, які спрямовувалися регіонам на розвиток освітнього середовища.

Наслідком невжиття керівництвом органів місцевої влади та їх структурних підрозділів (департаментів, управлінь, відділів освіти) заходів з оптимізації шкіл та/або класів з низькою наповнюваністю стає незабезпеченість нормативу наповненості класів до обсягів, закладених під час розрахунку освітньої субвенції, та відповідно видатків на оплату праці педагогічного персоналу. Це, зі свого боку, призводить до спрямування додаткового фінансового ресурсу з державного та місцевих бюджетів для забезпечення цієї потреби.

Запровадження зазначених заходів лише у Чернігівській області надало б змогу зекономити коштів освітньої субвенції на суму 59,5 млн грн. Аналогічні факти встановлено в управліннях та відділах освіти, молоді і спорту Бережанської міської ради (Тернопільська область) на суму 4,9 млн грн, Диканської РДА (Полтавська область) – 4,1 млн грн, Краматорської міської ради (Донецька область) – 3,3 млн грн, Світловодської міської ради (Кіровоградська область) – 2,6 млн гривень.

Поряд з цим формальне реформування системи освітньої мережі у Знам'янському районі (Кіровоградська область) в частині утворення опорних шкіл та філій без фактичної оптимізації навчальних закладів та зниження їх ступеневості при зміні статусу на філію не забезпечило ощадливості під час використання освітньої субвенції на суму 22,1 млн гривень.

А ущільнення учнів у класі до 14 осіб при розрахунковій чисельності 11 учнів/клас дало змогу відділу освіти, молоді та спорту Знам'янської РДА понад потребу отримати з державного бюджету коштів субвенції на суму 1,9 млн грн. Цим самим відділом освіти штучно створено економію коштів (застосовано диференційований підхід до встановлення надбавки за престижність педагогічної праці від 5 до 30% при запланованих 30% для усіх педагогічних працівників району) та, як наслідок, на кінець 2018 року

утворився залишок коштів освітньої субвенції на суму 6 млн грн, який надалі використано на поповнення матеріальної бази шкіл району.

Залишаються системними порушення щодо використання коштів освітньої субвенції не за цільовим призначенням. Зокрема, Управління освіти, молоді та спорту Святошинської РДА місті Києві упродовж 2015-2018 років коштом освітньої субвенції утримувало дошкільне відділення одного із навчально-виховних комплексів району, на що витратило майже 1,0 млн грн. Аналогічні порушення допущено у Шумському районі (Тернопільська область) на суму 0,4 млн грн, Чернівецькому районі (Вінницька область) – 0,1 млн грн, а у Чаплинській селищній раді (Херсонська область) спрямовано 0,5 млн грн на утримання працівників логопедичних пунктів.

Майже в кожній установі виявлено факти зайвого витрачання коштів освітньої субвенції на оплату праці педагогічних працівників через неправильне встановлення посадових окладів, надбавок та доплат, нарахування єдиного соціального внеску, утримання понаднормативних посад та зайву оплату ремонтних робіт. Як приклад, у відділі освіти Канівської міської ради (Черкаська область) через завищення посадових окладів окремих педагогічних працівників та неправильно визначену суму індексації коштом освітньої субвенції зайво проведено витрат на оплату праці загалом на 0,9 млн грн, а у відділі освіти Бородянської РДА (Київська область) на утримання понаднормативних посад заступників директора загальноосвітніх навчальних закладів району також спрямовано 0,9 млн гривень.

Вагомою проблемою під час використання коштів субвенції на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами залишається відсутність формульного розрахунку розподілу цієї субвенції між регіонами. Як наслідок, упродовж року накопичуються значні залишки невикористаної субвенції, яка наприкінці року перерозподіляється між регіонами або повертається в дохід Державного бюджету України. Зокрема, Управлінню освіти Святошинської РДА у грудні 2017 року обсяги такої субвенції було зменшено за рішенням Уряду на 1,6 млн грн. Аналогічна ситуація склалася й у 2018 році.

2.7. РЕЗУЛЬТАТИ КОНТРОЛЮ У СФЕРІ ФІНАНСОВИХ ТА ІНШИХ ПОСЛУГ

2.7.1. Ревізією фінансово-господарської діяльності Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (далі – Фонд) за період з 01.01.2016 по 30.11.2018 встановлено, що зростання збитків Фонду з 66,8 млрд грн станом на 01.01.2016 до 78,4 млрд грн станом на 30.09.2018 спричинено насамперед залученням кредитів від Національного банку України (далі – НБУ) та придбанням облігацій внутрішньої державної позики (далі – ОВДП), випущених Мінфіном в обмін на векселі для забезпечення відшкодування вкладникам неплатоспроможних банків гарантованої законом суми вкладів.

Станом на 30.11.2018 НБУ визнав неплатоспроможними 94 банки, вкладникам яких на відшкодування гарантованої суми (у межах 200 тис. грн) Фонд виплатив понад 87 млрд гривень.

З огляду на те, що накопичені на початок 2014 року Фондом кошти у розмірі 7,3 млрд грн не забезпечували розміру необхідних витрат на відшкодування вкладникам неплатоспроможних банків, Міністерство фінансів протягом 2014-2016 років випустило ОВДП в обмін на 28 векселів Фонду, номінальна вартість яких становила 59,6 млрд грн, з визначеним терміном їх погашення протягом 2025-2031 років, з яких у липні 2018 року достроково погашено 1 вексель на суму 1 млрд гривень.

Загальна сума, що належить до сплати Фондом до державного бюджету за переданими ним векселями Міністерству фінансів України в обмін на ОВДП, з урахуванням відсотків протягом 2015-2031 років, налічує 143,5 млрд гривень.

Зважаючи на те, що за 24 векселями терміни сплати відсотків визначені під час сплати самих векселів, основне навантаження на Фонд зі сплати як основної суми боргу за векселями, так і за відсотками за ними припадає на період 2025-2031 роки.

Основними джерелами компенсації витрат Фонду, пов'язаних із відшкодуваннями коштів вкладникам неплатоспроможних банків та виведенням таких банків з ринку, є надходження від регулярного збору банків учасників, які налічують близько 3,5 млрд грн на рік, та надходження від банків, що ліквідуються, які за період з 10.01.2013 по 30.11.2018 налічували лише 19,5 млрд грн (або 53% від загальної суми надходжень до таких банків). Тобто у Фонду немає можливості погасити повністю

зобов'язання перед державним бюджетом за векселями, переданими Міністерству фінансів України в обмін на ОВДП, та відсотками за ними, що спричинено такими факторами.

Законодавчими актами не визначено покриття витрат Фонду на сплату відсотків за векселями і кредитами за рахунок надходжень від продажу активів банків, які в ліквідації, що унеможлиблює відшкодування таких витрат Фонду за рахунок активів неплатоспроможних банків і спричиняє зростання його збитковості та відсутність джерела надходження до державного бюджету для сплати відсотків за векселями.

Значними ризиками щодо компенсації (відшкодування) витрат Фонду, а отже і бюджету, є величезне знецінення активів неплатоспроможних банків. Станом на 30.11.2018 оціночна вартість активів 85 неплатоспроможних банків становила лише 78,6 млрд грн і була меншою за їх балансову вартість на 417,7 млрд грн (у 6,3 раза).

До того ж питома вага реалізованих активів усіх банків у ліквідації становила лише 19% від оціночної вартості їх активів, що свідчить про величезні ризики втрати основного джерела компенсації витрат Фонду для забезпечення повного відшкодування навіть його прямих витрат (без урахування відсотків за векселями та кредитами).

Наявність судових рішень про визнання протиправними і скасування постанов НБУ щодо визнання трьох банків (ПАТ "Златобанк", ПАТ "УкрІнБанк", ПАТ "АКБ "Базис") неплатоспроможними та відкликання у них банківських ліцензій призвело до здійснення Фондом витрат на виведення цих банків з ринку, які не відшкодовані за рахунок продажу їх активів станом на 30.11.2018, на загальну суму 2,7 млрд гривень.

У листопаді 2018 року списано неповернутих двома ліквідованими банками (ПАТ "Ерде Банк" та ПАТ "Банк "Таврика") цільових позик на суму майже 1,1 млрд грн через відсутність у них активів.

Ухвалами Господарського суду м. Києва від жовтня 2015 року за позовом Perusta Constractions Ltd (Кіпр) керівництву Фонду та іншим особам заборонено вносити пропозиції до НБУ та приймати рішення щодо ліквідації ПАТ "КБ "Фінансова ініціатива" та/або відкликання його банківської ліцензії, а також продовжено термін дії тимчасової адміністрації. Як наслідок, порушено вимоги законодавства у частині перевищення терміну дії тимчасової адміністрації понад 3 роки, а Фондом здійснено витрати на виплати вкладникам ПАТ "КБ "Фінансова ініціатива",

які неможливо відшкодувати через продовження терміну дії тимчасової адміністрації. Заборгованість ПАТ "КБ "Фінансова ініціатива" за цільовою позикою на 30.11.2018 становила майже 3,8 млрд гривень.

Крім того, платежі з державного бюджету протягом 2015 року – листопада 2018 року за обслуговування і погашення ОВДП (випущених в обмін на векселі Фонду) становили 35,2 млрд грн, тоді як надходження до державного бюджету від Фонду становили лише 6 млрд грн. Тобто платежі з державного бюджету перевищували надходження до бюджету від погашення векселів і відсотків за ними у 7 разів, або на 29,2 млрд гривень.

Отже, протягом 2014-2018 років відбулося значне навантаження на Державний бюджет України за рахунок випущених ОВДП в обмін на векселі Фонду на суму 58,6 млрд грн та додаткове навантаження на державний бюджет на суму 29,2 млрд грн через перевищення платежів з державного бюджету, пов'язаних із погашенням та обслуговуванням ОВДП, над надходженнями до державного бюджету за виданими Фондом векселями в обмін на ці ОВДП.

Матеріали ревізії надіслано до Національного антикорупційного бюро України, копію акта ревізії – до Головного слідчого управління СБУ.

2.7.2. Ревізією фінансово-господарської діяльності акціонерного товариства комерційний банк "Приват Банк" (далі – Банк, АТ КБ "Приват Банк") за період з 18.12.2016 по 30.06.2019 встановлено, що протягом ревізійного періоду АТ КБ "Приват Банк" нарахував і сплатив дивіденди до державного бюджету лише один раз згідно з наказом Міністерства фінансів України від 26.04.2019 № 179 на суму 11,5 млрд грн (90% від суми отриманого чистого прибутку за 2018 рік).

Протягом ревізійного періоду Міністерство фінансів України здійснило випуск облігацій внутрішньої державної позики (ОВДП) з подальшим їх внесенням від імені держави в оплату за акції АТ КБ "Приват Банк" на суму 155,4 млрд грн, за які протягом ревізійного періоду нараховані і сплачені відсотки за рахунок коштів державного бюджету на суму 27,3 млрд грн, що удвічі перевищує отримані дивіденди.

Відповідно до Окремого звіту про прибуток чи збиток та інший сукупний дохід, складеного Банком станом на 31.12.2018, Банком скориговані і перераховані показники діяльності за 2017 рік відповідно до вимог Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та Міжнародних

стандартів фінансової звітності, через що Банк фактично за результатами діяльності у 2017 році отримав чистий прибуток на суму 378 млн грн замість попередньо визначеного чистого збитку на суму 23,9 млрд гривень.

Відповідно до чинного законодавства питання нарахування та виплати дивідендів може вирішуватися органом управління Банку (єдиним акціонером якого є держава), а також один раз за підсумками календарного року. Проте порядок дій за відкоригованими (перерахованими) у звітному році фінансовими показниками за минулі періоди, за якими збільшується чистий прибуток минулих періодів, наразі чітко законодавчо не визначений.

Отже, за умови прийняття органом управління рішення щодо нарахування та перерахування дивідендів за перерахованими показниками фінансово-господарської діяльності за минулий період, у 2019 році надходження до Державного бюджету України збільшилися б на суму 283,5 млн грн (378 млн грн x 75%).

Існує ризик втрати активів на суму 34,5 млн грн через непроведення Банком претензійно-позовної роботи щодо стягнення дебіторської заборгованості за господарськими договорами, віднесеної до категорії безнадійної, за якою строк позовної давності не сплив.

Довідково. Попри надане законодавством право Держаудитслужбі на одержання від банків інформації, що становить банківську таємницю, ревізію діяльності Банку в повному обсязі не проведено через ненадання до перевірки окремих документів з посиланням на норми Закону України "Про банки і банківську діяльність".

Матеріали ревізії надіслані до Головного управління контррозвідувального захисту інтересів держави у сфері економічної безпеки СБУ.

2.7.3. Під час державного фінансового аудиту діяльності Акціонерного товариства "Укрпошта" (далі – АТ "Укрпошта", Товариство) за період з 01.01.2016 по 31.12.2018 досліджено питання формування собівартості послуг з виплати і доставки пенсій та грошової допомоги, а також формування тарифів на зазначені послуги.

При дослідженні з'ясовано, що облік собівартості в розрізі видів послуг (у тому числі послуг з виплати пенсій та грошової допомоги) в Товаристві не здійснюється, методика розподілу витрат за послугами (продуктами) не розроблялася. Визначення собівартості у розрізі послуг здійснюється розрахунковим шляхом пропорційно до трудовитрат на здійснення одиниці

такої послуги. Зокрема, розмір трудовитрат на здійснення однієї послуги з виплати і доставки пенсії та грошової допомоги прийнято на рівні 2757,71 секунди, або майже 46 хвилин. Проте відсутність належних обґрунтувань, розрахунків до зазначених трудовитрат, а також непроведення хронометражу витрат робочого часу на здійснення однієї операції свідчить як про можливе їх завищення, так і заниження залежно від видів наданих послуг, що за чинної системи калькулювання собівартості може призводити до перекручення реальної собівартості за окремими видами послуг.

Протягом усього досліджуваного періоду фінансовий результат АТ "Укрпошта" мав тенденцію до зменшення, а збиток за 2018 рік становить 504,5 млн грн і порівняно з 2016 роком збільшився більш як увосьмеро.

Простежувалися негативні тенденції щодо зменшення кількості наданих послуг та забезпечення збільшення доходу переважно за рахунок зростання тарифів, що, за наявності значної конкуренції на ринку поштових послуг, може призвести до недотримання положень Стратегії розвитку Товариства до 2021 року (щодо зростання бізнесу) та негативно впливатиме на рівень його доходності.

АТ "Укрпошта" протягом 2016-2018 років не виконувало затверджених показників фінансових планів. Зокрема, планові показники щодо обсягів отриманих доходів були виконані лише у 2016 році.

На балансі АТ "Укрпошта" обліковуються активи, право власності на які є сумнівним або взагалі відсутнє (не оформлене), до яких Товариство не має доступу (житловий фонд). Брак належного оформлення прав власності на активи створює ризик їх втрати, а у випадках з неоформленням земельних ділянок призводить до збільшення розміру земельного податку за рахунок підвищення коефіцієнта функціонального використання земельної ділянки.

У складі капітальних інвестицій обліковуються активи, які не введені в експлуатацію і, як наслідок, тривалий час не використовуються, що призводить до втрати їх корисності та свідчить про неефективне використання коштів на їх придбання.

АТ "Укрпошта" витратило на маркетингові дослідження кошти на загальну суму 3,8 млн грн, що, за умови збитковості Товариства та наявності структурних підрозділів, які могли б здійснювати зазначені дослідження, свідчить про неефективне їх використання.

Крім того, придбання автотранспорту на умовах фінансового лізингу призводить до додаткових витрат на оплату винагороди лізингодавцю, комісії та інших витрат на загальну суму 20,9 млн грн, а його придбання на умовах лізингу у фінансових установ призводить до уникнення застосування системи електронних закупівель ProZorro. (аудиторський звіт розміщено за посиланням <http://dkrs.kmu.gov.ua/kru/doccatalog/document?id=151699>).

2.8. РЕЗУЛЬТАТИ КОНТРОЛЮ У СФЕРІ КУЛЬТУРИ

2.8.1. Ревізією окремих питань фінансово-господарської діяльності Міністерства культури України (далі – Мінкультури) за період з 01.01.2017 по 31.08.2019 встановлено, що через завищення вартості наданих компанією phase eins Hossbach Lehmhaus GbR послуг з організації та проведення міжнародного відкритого архітектурного конкурсу проєктів на кращу проєктну пропозицію щодо об'єкта "Національний меморіальний комплекс Героїв Небесної Сотні – Музей Революції Гідності" (м. Київ) зайво здійснено їх оплату на суму 416,7 тис. грн.

Водночас проєкт Порядку використання коштів державного бюджету, передбачених для організації та проведення архітектурного конкурсу, проектування та будівництва Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності, Мінкультури надіслало на затвердження до Кабінету Міністрів України з порушенням граничного терміну на 98 днів.

Матеріали ревізії передано до Головного слідчого управління Національної поліції України.

2.8.2. За результатами державного фінансового аудиту діяльності державного підприємства "Національний центр Олександра Довженка" (далі – Центр) за період з 01.01.2015 по 31.01.2019 встановлено низку зовнішніх та внутрішніх факторів, які негативно впливають на діяльність Центру та призводять до здійснення ним додаткових витрат і втрати додаткових надходжень.

Дослідженням договорів оренди нерухомого майна встановлено, що у період аудиту діяли договори, які укладені у 1996, 1999 і 2001 роках та відповідно до яких приміщення надані в оренду терміном на 10 років та на 25 років. Розрахунки орендної плати за цими договорами здійснені виходячи з вартості орендованого майна за експертними оцінками, які проведені ще у 1996 році, 1999 році та 2001 році відповідно, тобто більше ніж три роки тому. Як наслідок, орендна плата, що нараховувалася за такими договорами оренди, є значно меншою від орендної плати, розрахованої за експертними оцінками, проведеними у період аудиту.

Слід зазначити, що термін дії одного з таких договорів закінчувався 05.07.2014, однак ні Орган управління майном, ні Регіональне відділення Фонду державного майна по місту Києву (Регіональне відділення)

належних заходів щодо припинення договору оренди у зв'язку з закінченням строку його дії не вжили, що спричинило його автоматичну пролонгацію терміном на 10 років на тих самих умовах.

Через неналежне виконання Міністерством культури та Регіональним відділенням повноважень, передбачених законодавством, та неефективне управління державним майном, а саме надання його в оренду за заниженою платою, Центр втратив змогу отримати додаткові надходжень від здачі в оренду майна розрахунково на суму 94,5 млн гривень.

Нездійснення Міністерством культури належного контролю за діяльністю Центру призводить до збиткових результатів його діяльності та, як наслідок, збільшення обсягу фінансової підтримки з державного бюджету. Проведення Центром культурних заходів без погодження з органом управління майном та відсутність розрахунків їх вартості і фінансової вигоди призвело до зайвих витрат Центру на загальну суму 1,1 млн грн, які були покриті за рахунок надходжень від інших видів діяльності.

Нездійснення належного контролю Міністерством культури та Держкіно за достовірним визначенням Центром обсягу необхідної фінансової підтримки та її ефективним витрачанням призвело до здійснення за рахунок бюджетних коштів витрат на загальну суму 678,2 тис. грн, які не пов'язані із збереженням та популяризацією творів кіномистецтва та мають відшкодовуватися суб'єктами господарювання приватного сектору економіки (аудиторський звіт розміщений за посиланням: <http://dkrs.kmu.gov.ua/kru/doccatalog/document?id=149794>).

Крім зазначеного, в межах аудиту було проведено **ревізію окремих питань фінансово-господарської діяльності Центру**, якою встановлено порушень фінансової дисципліни, що призвели до втрат, на суму понад 4,5 млн гривень.

Зокрема, через непроведення претензійно-позовної роботи щодо стягнення дебіторської заборгованості, яка виникла унаслідок неналежного виконання боржниками зобов'язань, та пропуск термінів позовної давності Центр втратив боржників у зобов'язаннях відповідно до даних бухгалтерського обліку на загальну суму 3,2 млн грн, що призвело до втрати активів Центру у відповідному розмірі.

Центр не дотримав вимог законодавства і не уклав з орендарями та власником добудованого приміщення договорів щодо відшкодування ними витрат на утримання нерухомого майна, через що у період з 01.01.2015 по

31.01.2019 сторонні суб'єкти господарювання, які використовували земельну ділянку для здійснення своєї діяльності, не відшкодовували витрати Центру на сплату податку на землю. Як наслідок, Центр зазнав втрат (матеріальної шкоди) на суму 732,6 тис. гривень.

Через недостатній контроль за використанням переданого в оренду державного майна і використання орендарями цього майна з порушенням умов договорів Центр у період з 01.04.2016 по 31.01.2019 недоотримав орендну плату на загальну суму 297,1 тис. грн (з ПДВ).

Виплата генеральному директору Центру надбавок, доплат і винагороди, які не передбачені укладеними з ним контрактами, спричинила зайві витрати на оплату праці на загальну суму 252,1 тис. гривень.

Матеріали ревізії надіслані до Головного слідчого управління Національної поліції України.

2.8.3. За результатами державного фінансового аудиту діяльності державного підприємства "Національна кіностудія художніх фільмів імені Олександра Довженка" (далі – Кіностудія) за період з 01.01.2016 по 30.06.2019 встановлено низку зовнішніх та внутрішніх факторів (ризиків), які негативно впливають на фінансово-господарську діяльність Кіностудії та призводять до здійснення нею додаткових витрат і недоотримання додаткових надходжень.

Відсутність затвердженої стратегії розвитку, модернізації Кіностудії та брак фінансових ресурсів на її реалізацію призводить до занепаду виробничого потенціалу, знижує здатність Кіностудії відповідати вимогам конкурентного кіноринку. Крім того, зменшення з кожним роком частки кінопроектів Кіностудії, яка здійснює професійну кінематографічну діяльність з виробництва фільмів на власній виробничій базі, у програмах виробництва та розповсюдження національних фільмів надалі може взагалі призвести до припинення нею кіновиробництва.

Через застосування заниженої орендної ставки під час передачі у користування іншому суб'єкту господарювання приміщень готелю-гуртожитку Кіностудія втратила можливість отримати додаткові надходження від оренди приміщень на суму 4,4 млн гривень.

Аудитом встановлено, що Кіностудія надає в користування свої приміщення стороннім організаціям для здійснення ними своєї діяльності за договорами про надання послуг, тоді як надання в строкове платне користування нерухомого майна іншому суб'єкту господарювання для

здійснення ним своєї діяльності є орендою. У разі укладення договорів оренди замість договорів про надання послуг Кіностудія могла б отримати додаткові надходження від надання приміщень в оренду розрахунково на суму 3,2 млн гривень.

Крім цього, встановлено, що відповідно до умов укладених договорів про спільну діяльність Кіностудія передала у користування сторонній організації права на використання її нерухомого майна, а саме будівлі готелю-гуртожитку (готелю). Однак при укладенні Кіностудією з цією організацією договору оренди замість договору про спільну діяльність вона могла б отримати додаткових надходжень від використання свого майна на суму 19,5 млн гривень.

Непогодження Мінікультури структури та штатних розписів Кіностудії, відсутність контролю за формуванням і витрачанням фонду оплати праці спричинило його завищення на суму 329 тис. грн, а також здійснення Кіностудією неефективних витрат на суму 365,8 тис. грн та додаткових витрат на оплату праці на 161,1 тис. грн. Зокрема, за наявності упродовж 2016-2018 років та I півріччя 2019 року вакантних посад Кіностудія та Міністерство культури не вживало заходів щодо оптимізації штату, при цьому фонд оплати праці за такими посадами розрахунково становив 329 тис. гривень.

У 2016-2018 роках та I півріччі 2019 року на оплату праці директора та художнього керівника структурного підрозділу Кіностудії – Театра-студії кіноактора (ТСКА) здійснено витрат на загальну суму 365,8 тис. грн, тоді як підрозділ свою діяльність фактично не здійснював.

Відсутність внутрішнього контролю за виконанням умов договорів і станом розрахункової дисципліни та неефективність прийнятих управлінських рішень щодо використання в процесі господарювання матеріальних та фінансових ресурсів спричинили неефективне використання Кіностудією бюджетних коштів на загальну суму 24,9 млн грн. Зокрема, Кіностудія у 2018 році використала бюджетні кошти на придбання кінознімального обладнання (камер для зйомок в комплекті з необхідним обладнанням) для оновлення своєї матеріально-технічної бази. Однак через поставку цього обладнання з дефектами вона майже рік поспіль не може ввести його в експлуатацію та, відповідно, використовувати для здійснення своєї основної діяльності (аудиторський звіт розміщений за посиланням <http://dkrs.kmu.gov.ua/kru/doccatalog/document?id=154419>).

2.9. РЕЗУЛЬТАТИ КОНТРОЛЮ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

2.9.1. На виконання доручення Прем'єр-міністра України та відповідно до Порядку проведення перевірки робочими групами центральних органів виконавчої влади, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.06.2006 № 886, робоча група у складі Держаудитслужби (головний виконавець) разом з Державною казначейською службою України, Державною фіскальною службою України, Державною службою України з питань геодезії, картографії та кадастру, Державною службою України з питань праці, Національною поліцією України (співвиконавці) провела перевірку фінансово-господарської діяльності Кіровоградської ОДА, стану дотримання вимог законодавства з використання коштів місцевих бюджетів, майна та земель у Кіровоградській області за 2016-2017 роки та 10 місяців 2018 року.

Станом на 01 листопада 2018 року до зведеного бюджету області входило 415 бюджетів, з яких 1 обласний, 4 бюджети міст обласного значення, 21 районний, 4 бюджети міст районного значення, 2 районних у містах, 25 селищних, 345 сільських та 13 бюджетів об'єднаних територіальних громад.

Місцеві бюджети області за 2016-2017 роки за доходами (з урахуванням міжбюджетних трансфертів) при затверджених планових показниках (з урахуванням змін) у розмірі 20 193,9 млн грн фактично отримали 20 936,5 млн грн, що більше планових призначень на 3,8%.

Незважаючи на те, що доходи місцевих бюджетів області перевиконано до запланованих показників, за окремими з них не досягнуто планового надходження. Не виконані планові показники з надходження:

акцизного податку за 2017 рік за місцевими бюджетами Онуфріївського району надійшло 71,7%, Гайворонського району – 86,8%, м. Олександрія – 84,4%;

орендної плати за користування цілісним майновим комплексом та іншим майном, що перебуває в комунальній власності, за 2016 рік міським бюджетом м. Кропивницький – 75,4%, місцевих бюджетів Кіровоградського – 87,8% та Онуфріївського районів – 50%; за 2017 рік за місцевими бюджетами Знам'янського – 97%, Компаніївського – 20%, Маловисківського – 9%, Олександрійського районів – 70,7%, міському бюджету м. Світловодськ – 93%, бюджету Соколівської ОТГ – 90,5%;

надходження плати від використання земельних ресурсів за 2017 рік щодо зведеного бюджету Благовіщенського району – 99,5%;

податку на прибуток підприємств і організацій комунальної власності, зокрема за 5 місцевими бюджетами за 2016 рік: Голованівського району – 52,8%, Компаніївського району – 45,2%, Новоархангельського району – 6%, Олександрівського району – 95,1%, Долинського району – 99,4%; за 2017 рік за 5 місцевими бюджетами: Компаніївського району – 63,6%, Новгородківського району – 50,8%, Новоархангельського району – 84,6%, а також бюджетах Бобринецької (79%) та Великоандрусівської (93,8%) ОТГ;

частини чистого прибутку (доходу) комунальних унітарних підприємств та їх об'єднань, що вилючається до відповідного місцевого бюджету, в 2017 році за місцевими бюджетами Долинського району – 67,8%. Слід зазначити, що за обсягами перерахування до відповідних місцевих бюджетів, цей вид надходження зменшився майже у 5 разів, а саме: у 2016 році надходження становили 1147,2 тис. грн, у 2017 році – 583,0 тис. грн та протягом січня – жовтня 2018 року – лише 228,3 тис. гривень.

Окремими органами місцевого самоврядування взагалі не приймалися рішення щодо затвердження порядків відрахування частини чистого прибутку комунальними підприємствами, а саме: міськими радами міст Кропивницького, Світловодська, Бобринецька (Бобринецька ОТГ), Смолінською селищною радою (Смолінська ОТГ), Новгородківською районною радою. Водночас не було будь-яких надходжень від пайової участі у розвитку інфраструктури населеного пункту до бюджетів Великоандрусівської, Ганнівської, Великосеверинівської, Первозванівської ОТГ. До бюджету Онуфріївського району протягом 2016 року надійшло лише 4,1 тис. грн коштів пайової участі, а у 2017 році та січні – жовтні 2018 року кошти не залучалися взагалі.

Через неврахування рекомендацій, визначених розпорядженнями Голови Кіровоградської ОДА, та, відповідно, невстановлення ставок внесків в граничному розмірі за досліджуваний період відповідними місцевими бюджетами втрачено розрахунково 106,9 млн грн додаткових надходжень, у тому числі до бюджету м. Кропивницький – 61,9 млн грн, до інших місцевих бюджетів – 45,0 млн гривень.

Не вжито дієвих заходів щодо скорочення обсягів податкового боргу. Загалом по області податковий борг до місцевих бюджетів зріс станом на 01.11.2018 у 2,4 раза – до 155,8 млн грн проти боргу 64,3 млн грн на 01.01.2016.

Значних втрат зазнають окремі місцеві бюджети через надання пільг зі сплати податків і зборів. У період з 01.01.2016 по 31.10.2018 органами місцевого самоврядування області надано пільг зі сплати податків і зборів на загальну суму 11,5 млн грн. Найбільша частка – це пільги щодо плати за землю, яких надано на загальну суму 11,1 млн грн (96,5 %). Водночас міські ради міст Світловодськ та Кропивницький як надавачі пільг не мають інформації щодо фактичних напрямів використання вивільнених коштів.

За даними ДФС станом на 01.10.2018 по 721 населеному пункту (або 70% загальної кількості населених пунктів області) нормативно-грошова оцінка (НГО) земель потребує оновлення. Найбільша кількість населених пунктів, що потребують оновлення НГО, у Бобринецькому – 82, Олександрійському – 76, Новоукраїнському – 69, Кіровоградському – 63, Добровеличківському – 57, Новомиргородському – 50, Компаніївському – 47, Маловисківському – 45 та Долинському – 44 районах.

За даними офіційного сайту Державної екологічної інспекції України <http://dei.gov.ua> розрахована Державною екологічною інспекцією у Кіровоградській області у сфері охорони навколишнього природного середовища сума збитків за самовільне зайняття ділянок, використання їх не за цільовим призначенням, зняття ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту) без спеціального дозволу тощо за 2016-2017 роки та 9 місяців 2018 року становила 13,2 млн грн (з них сплачено 4,5 млн грн).

На окремих територіях області здійснюються самовільні (незаконні) рубки лісів. За інформацією Кіровоградського обласного управління лісового та мисливського господарства та лісгоспів у досліджуваному періоді обсяг виявлених незаконних рубок у лісах підпорядкованих підприємств становив 524 м³, а сума заподіяної шкоди – 3,4 млн грн, з якої відшкодовано 0,2 млн гривень.

Забезпеченість потреби закладів охорони здоров'я області видатками на придбання медикаментів у 2016 році становить 15%, тобто при потребі на суму 407,9 млн грн фактично використано 61,7 млн грн, у 2017 році – 14% (при обчисленій потребі 535,9 млн грн використано 74,8 млн грн) та протягом січня-жовтня 2018 року – 14,5% (потреба 616,4 млн грн, фактично використано 69,4 млн гривень).

За період з 01.01.2016 по 30.11.2018 комунальними підприємствами області за результатами діяльності фактично сплачено до відповідних бюджетів 7,8 млн грн частини чистого прибутку. Водночас за цей період з

бюджетів міст обласного значення, з місцевих бюджетів районів, з бюджетів ОТГ та з обласного бюджету на поповнення статутного капіталу 60 комунальних підприємств спрямовано 205,1 млн грн. Крім того, за досліджуваний період з місцевих бюджетів області 145 комунальним підприємствам надано фінансову підтримку на загальну суму 292,3 млн грн. Водночас із 138-ми комунальних підприємств, які отримали загалом 369,7 млн грн бюджетної підтримки, 62 комунальних підприємства (45%), яким виділено 154,3 млн грн (42%) бюджетних коштів, на кінець 2017 року не отримали прибутку від здійснення господарської діяльності, або були збитковими.

2.9.2. Результати державного фінансового аудиту місцевих бюджетів на території Полтавської області за 2016-2017 роки та січень – вересень 2018 року, проведеного на виконання доручень Уряду, засвідчили, що місцеві бюджети Полтавської області мають високий ресурсний потенціал та переважно спроможні самостійно забезпечити надання на належному рівні соціальних послуг жителям громад області.

Водночас виявлено окремі чинники, які не сприяють максимальному залученню додаткових джерел доходів, використанню природних ресурсів та ефективному управлінню майном і землями, позаяк місцеві органи влади та місцевого самоврядування переважно орієнтовані на гарантоване отримання трансфертів з державного бюджету (від 54,5% до 65,1% загального обсягу доходів), які загалом мають тенденцію до зростання.

Водночас залишок неосвоєних субвенцій на рахунках місцевих бюджетів області на кінець 2016 року становив 130,0 млн грн, 2017 року – 405,2 млн грн, з яких за ці роки повернуто до державного бюджету 47,0 млн гривень.

При загальному виконанні дохідної частини місцевих бюджетів за окремими податками, надходженнями та платежами допущено невиконання окремих планових показників, що призвело до недоотримання місцевими бюджетами області коштів на загальну суму 50,5 млн гривень.

Через надання місцевими радами області пільг зі сплати орендної плати за користування цілісними майновими комплексами та плати за землю, заниження вартості оренди водних об'єктів, а також невикористання ними повною мірою своїх повноважень щодо залучення коштів пайової участі у розвитку інфраструктури населеного пункту, встановлення комунальним підприємствам розмірів відрахувань чистого

прибутку, перегляду процентних ставок за розміщення тимчасово вільних коштів тощо місцеві бюджети області недоотримали понад 210 млн гривень.

Кошти місцевих бюджетів спрямовувалися на забезпечення діяльності установ та організацій, що утримуються з бюджетів іншого рівня (72 млн грн), а також комунальним підприємствам у вигляді фінансової підтримки (1,2 млрд грн), що за своєю суттю є прихованим співфінансуванням, фактичним вилученням коштів від надання якісних соціальних послуг, в яких мають нагальну потребу жителі області.

Запроваджена Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні сприяла суттєвому зростанню доходів об'єднаних територіальних громад області, які, маючи значний фінансовий ресурс, іноді спрямовували видатки переважно на державне управління громадами, а не на поліпшення інфраструктури, що не давало змоги проводити ремонти місцевих доріг, вуличного освітлення, упорядковувати території та виконувати інші заходи, вкрай потрібні громадам (аудиторський звіт розміщений за посиланням <http://dkrs.kmu.gov.ua/kru/doccatalog/document?id=146597>).

2.9.3. Результати державного фінансового аудиту місцевих бюджетів на території Чернігівської області за період з 01.01.2017 по 31.01.2019, проведеного на виконання доручень Уряду, засвідчили, що місцеві бюджети області мають високий ресурсний потенціал та переважно спроможні самостійно забезпечити надання на належному рівні соціальних послуг жителям громад області. Водночас аудитом виявлено окремі чинники, які, на думку аудиторів, не сприяють максимальному залученню додаткових джерел доходів, використанню природних ресурсів та ефективному управлінню майном і землями.

Обсяги податкового боргу по Чернігівській області зросли у 2 рази, не вживається дієвих заходів щодо його скорочення. Загалом по області податковий борг до місцевих бюджетів зріс станом на 01.02.2019 у 2 рази (до 179,8 млн грн) проти боргу 88,6 млн грн на 01.01.2017.

Землі понад 50% населених пунктів Чернігівської області потребують оновлення нормативної грошової оцінки (772 населених пункти).

Органи місцевого самоврядування накопичують на рахунках значні обсяги коштів від втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва, але вони залишаються практично без використання.

Місцеві органи влади та органи місцевого самоврядування Чернігівської області втрачають можливість отримати додаткові надходження від оренди водних об'єктів та земель водного фонду через те, що не відбувається паспортизація водних об'єктів, а також через невключення до умов договорів норм щодо розрахунку орендної плати з урахуванням коефіцієнту індексації. Крім того, втрачаються додаткові надходження від пайової участі у розвитку інфраструктури населеного пункту, оскільки розміри пайової участі встановлюються на найнижчому рівні.

Місцеві бюджети області, маючи достатні власні фінансові ресурси для вирішення основних соціальних завдань, переважно орієнтувались на кошти міжбюджетних трансфертів, особливо з державного бюджету. Водночас умови співфінансування з місцевих бюджетів при плануванні та використанні фінансових ресурсів не виконуються. В 2018 і 2019 роках частка обласного бюджету додаткової дотації на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я між місцевими бюджетами області зросла проти 33% у 2017 році до 45,9% у 2018 році і 64,8% - у 2019 році.

Щороку утворювалися суттєві обсяги залишків через неосвоєння фінансових ресурсів (2,9 млрд грн).

При цьому залишилися не використаними 2,3 млн грн субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на відшкодування вартості лікарських засобів для лікування окремих захворювань, які повернуто в дохід держави. Також використовуються не повною мірою кошти субвенції з державного бюджету на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій.

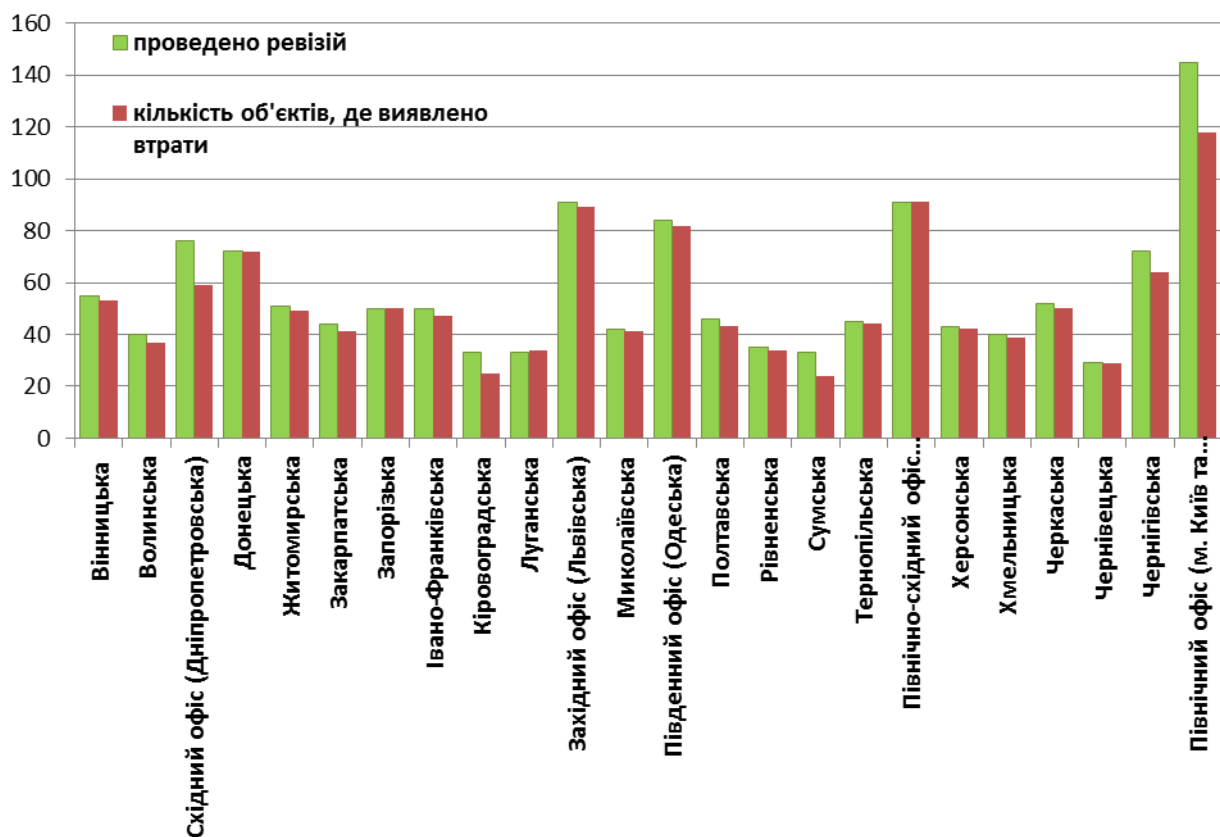
Тенденційно не виконуються планові надходження за окремими доходами і зборами. Лише внаслідок невиконання планових надходжень з податку на доходи фізичних осіб місцеві бюджети області недоотримали понад 116 млн грн, які відповідно не спрямовані на виконання запланованих заходів як в соціальній сфері, так і для поліпшення інфраструктури територій.

На порушення вимог бюджетного законодавства коштом Чернігівського обласного бюджету у 2016-2018 роках профінансовано видатки на загальну суму 165,2 млн грн на утримання навчальних закладів, фінансування яких має здійснюватися за рахунок коштів місцевих бюджетів інших рівнів.

При проведенні закупівель за бюджетні кошти на загальну суму 4,7 млрд грн допущено порушення законодавства за 94% від охоплених аналізом процедур закупівель (аудиторський звіт розміщений за посиланням <http://dkrs.kmu.gov.ua/kru/doccatalog/document?id=151799>).

III. ОКРЕМІ ПОКАЗНИКИ РОБОТИ МІЖРЕГІОНАЛЬНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ОРГАНІВ ДЕРЖАУДИТСЛУЖБИ

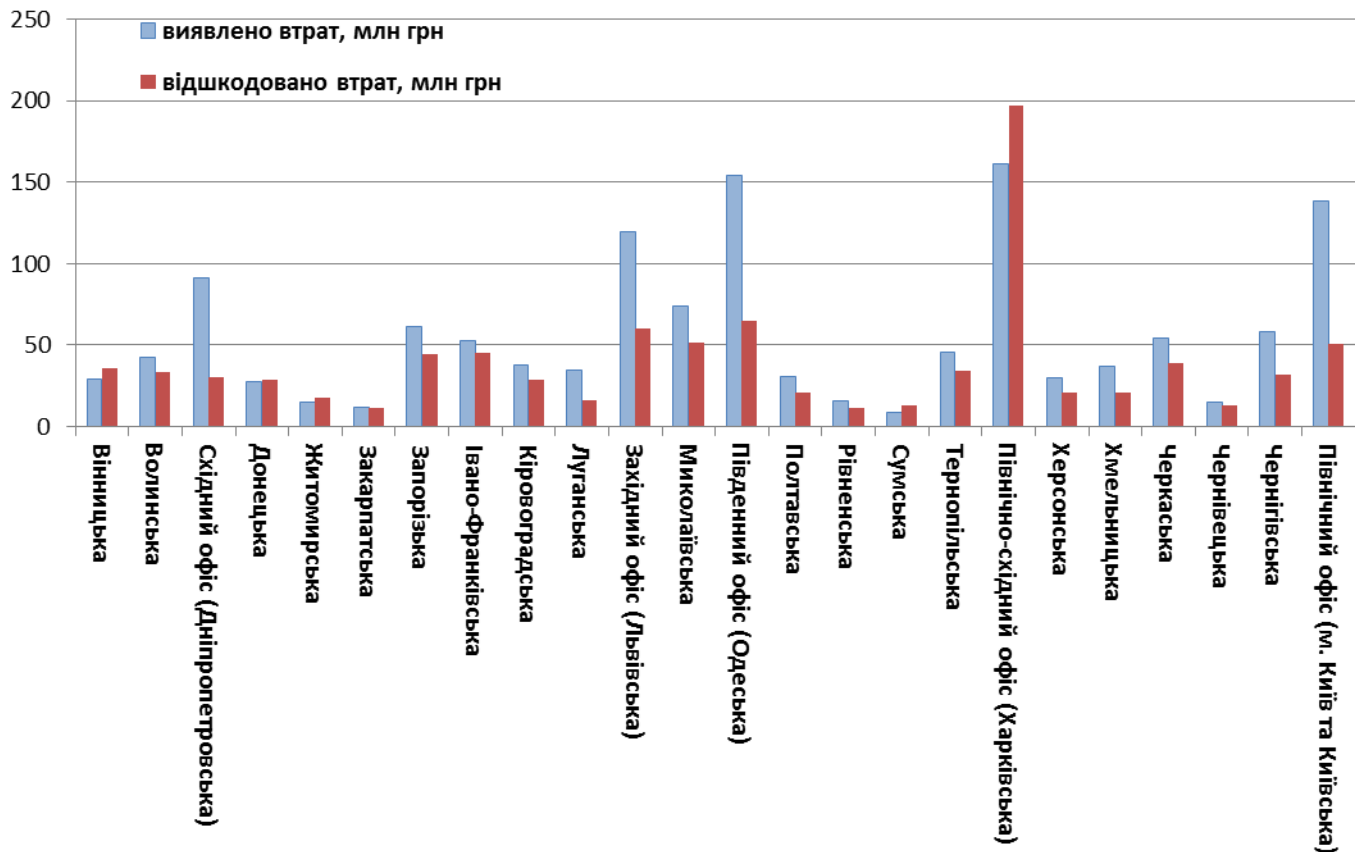
Питома вага об'єктів контролю, де виявлено порушення, що призвели до втрат, у загальній кількості проведених ревізій

Структура виявлених у регіонах порушень, що призвели до втрат (млн грн)

Результативність ревізій в частині виявлення та відшкодування* втрат

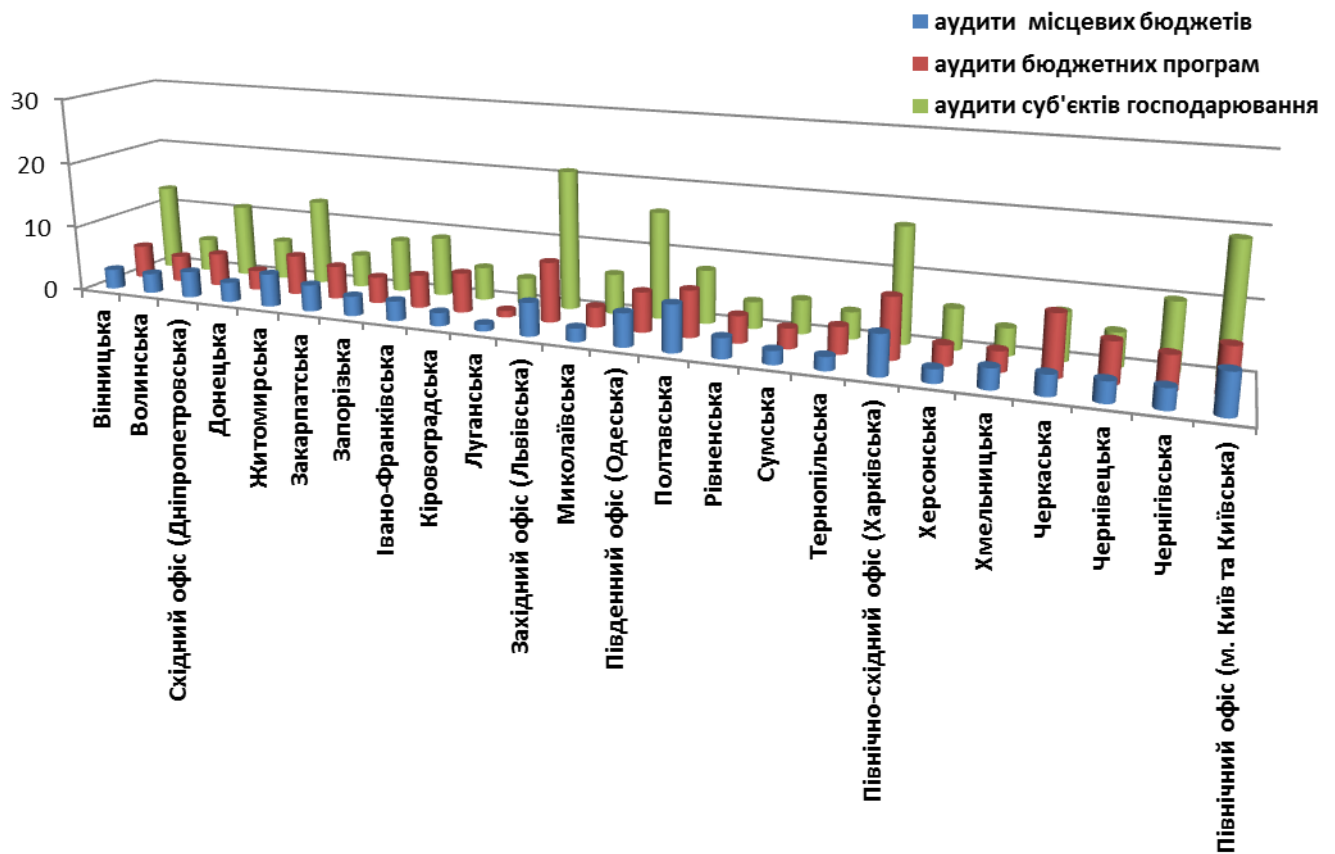

*З урахуванням відшкодування у звітному періоді порушень, виявлених у попередніх роках.

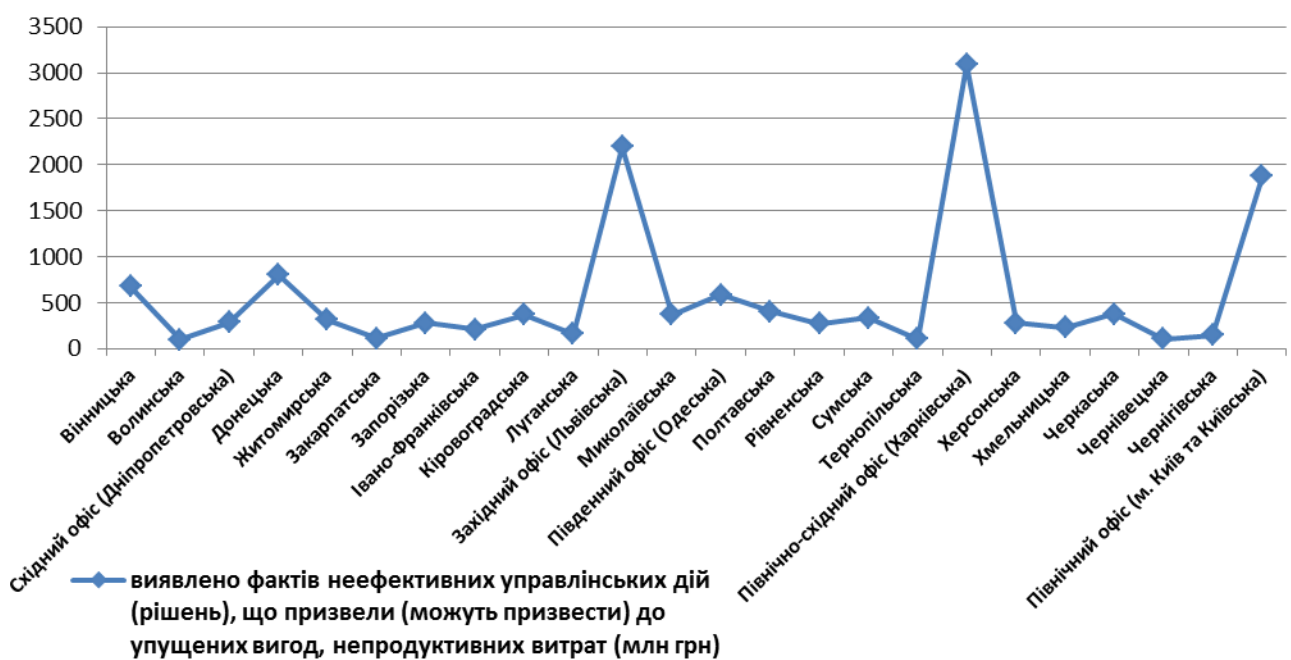
Стан взаємодії офісів та управлінь в областях з правоохоронними органами

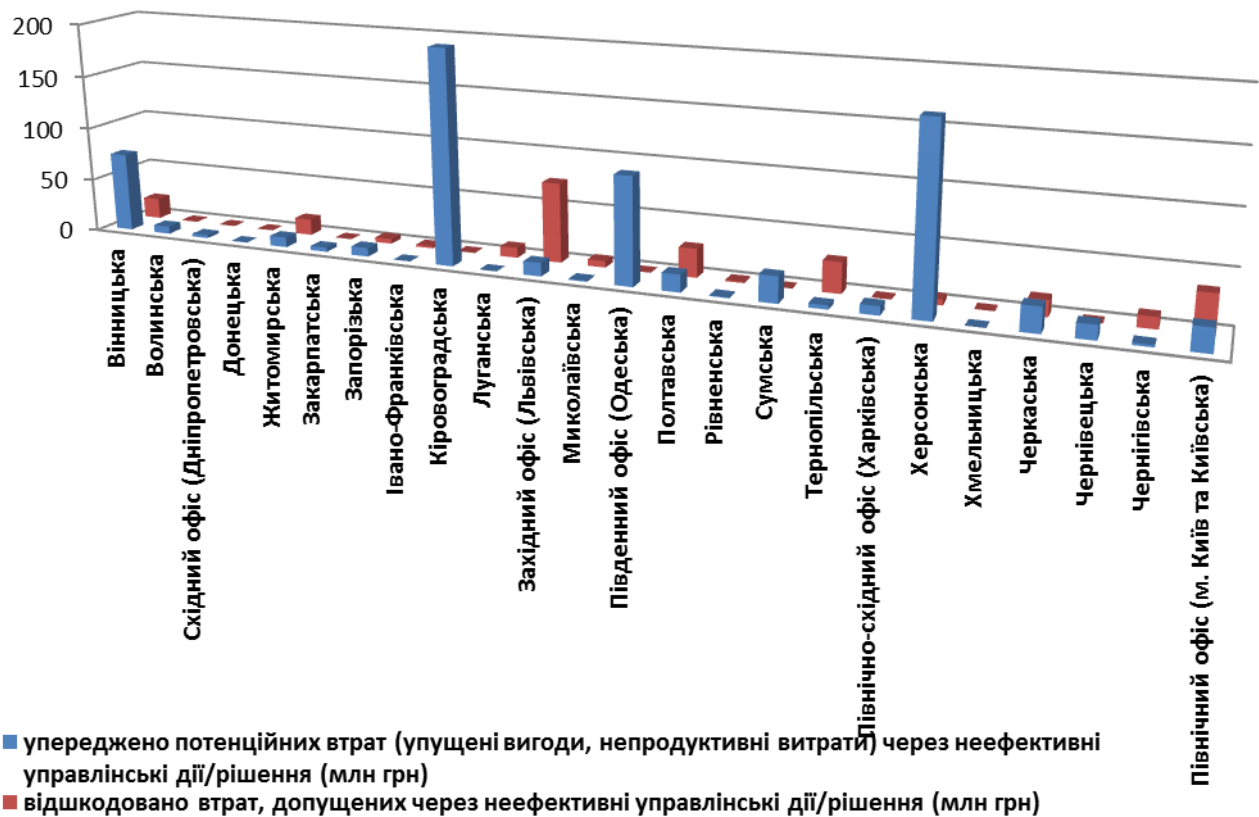
Структура проведених міжрегіональними територіальними органами державних фінансових аудитів

Основні результати державних фінансових аудитів в розрізі регіонів

Ефективність проведених міжрегіональними територіальними органами державних фінансових аудитів

IV. ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ НА УТРИМАННЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАУДИТСЛУЖБИ У 2019 РОЦІ

Упродовж 2019 року на утримання органів Держаудитслужби за КПКВК 0417010 "Керівництво та управління у сфері контролю за витрачанням бюджетних коштів" витрачено бюджетних асигнувань на загальну суму 663 006,8 тис. грн, з яких 657 650,2 тис. грн за загальним фондом та 5 356,6 тис. грн – за спеціальним.

За спеціальним фондом мали місце надходження від оренди майна бюджетних установ – 447,8 тис. грн, від реалізації в установленому порядку майна (крім нерухомого) – 66,9 тис. грн, субвенцій з обласних бюджетів державному бюджету на виконання програм соціально-економічного та культурного розвитку регіонів – 4 844,8 тис. гривень.

Інформацію про виконання показників бюджетної програми 0417010 "Керівництво та управління у сфері контролю за витрачанням бюджетних коштів" порівняно із показниками попереднього року наведено в Табл.1.

Табл.1

(тис. грн)

КПКВК/ КЕКВ	Фактичне виконання кошторису за 2018 рік			План на 2019 рік з урахуванням змін			Фактичне виконання кошторису за 2019 рік		
	Загальний фонд	Спец фонд	Разом	Загальний фонд	Спец фонд	Разом	Загальний фонд	Спец фонд	Разом
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Видатки всього	612391,5	5181,0	617572,5	664942,6	5414,0	670356,6	657650,2	5356,6	663006,8
2110 Оплата праці	449184,0		449184,0	467228,7		467228,7	467228,7		467228,7
2120 Нарахування на оплату праці	95550,8		95550,8	99809,2		99809,2	99574,7		99574,7
2210 Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	7430,5	485,9	7916,4	8103,7	1533,7	9637,4	6946,8	1508,4	8455,2
2240 Оплата послуг (крім комунальних)	14308,1	483,6	14791,7	30544,5	860,8	31405,3	26311,9	831,0	27142,9
2250 Видатки на відрядження	19588,8		19588,8	25986,3		25986,3	25641,4		25641,4
2270 Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	11683,6		11683,6	12482,6	6,0	12488,6	11431,4	6,0	11437,4

2282 Окремі заходи з реалізації державних (регіональних) програм, не віднесених до заходів розвитку	112,5		112,5	121,5		121,5	121,4		121,4
2800 Інші поточні видатки	891,9	4,7	896,6	1036,2	9,4	1045,6	959,4	9,0	968,4
3110 Придбання обладнання і предметів довгострокового користування	10849,3	2602,4	13451,7	19629,9	2919,1	22549,0	19434,5	2917,7	22352,2
3132 Капітальний ремонт інших об'єктів		130,9	130,9		85,0	85,0		84,5	84,5
3142 Реконструкція та реставрація інших об'єктів		1473,5	1473,5						
3160 Придбання землі та нематеріальних активів	2792,0		2792,0						

Інформацію щодо стану виконання основних результативних показників паспорта у межах бюджетної програми "Керівництво та управління у сфері контролю за витрачанням бюджетних коштів" (КПКВКК 0417010) за 2019 рік наведено в Табл. 2

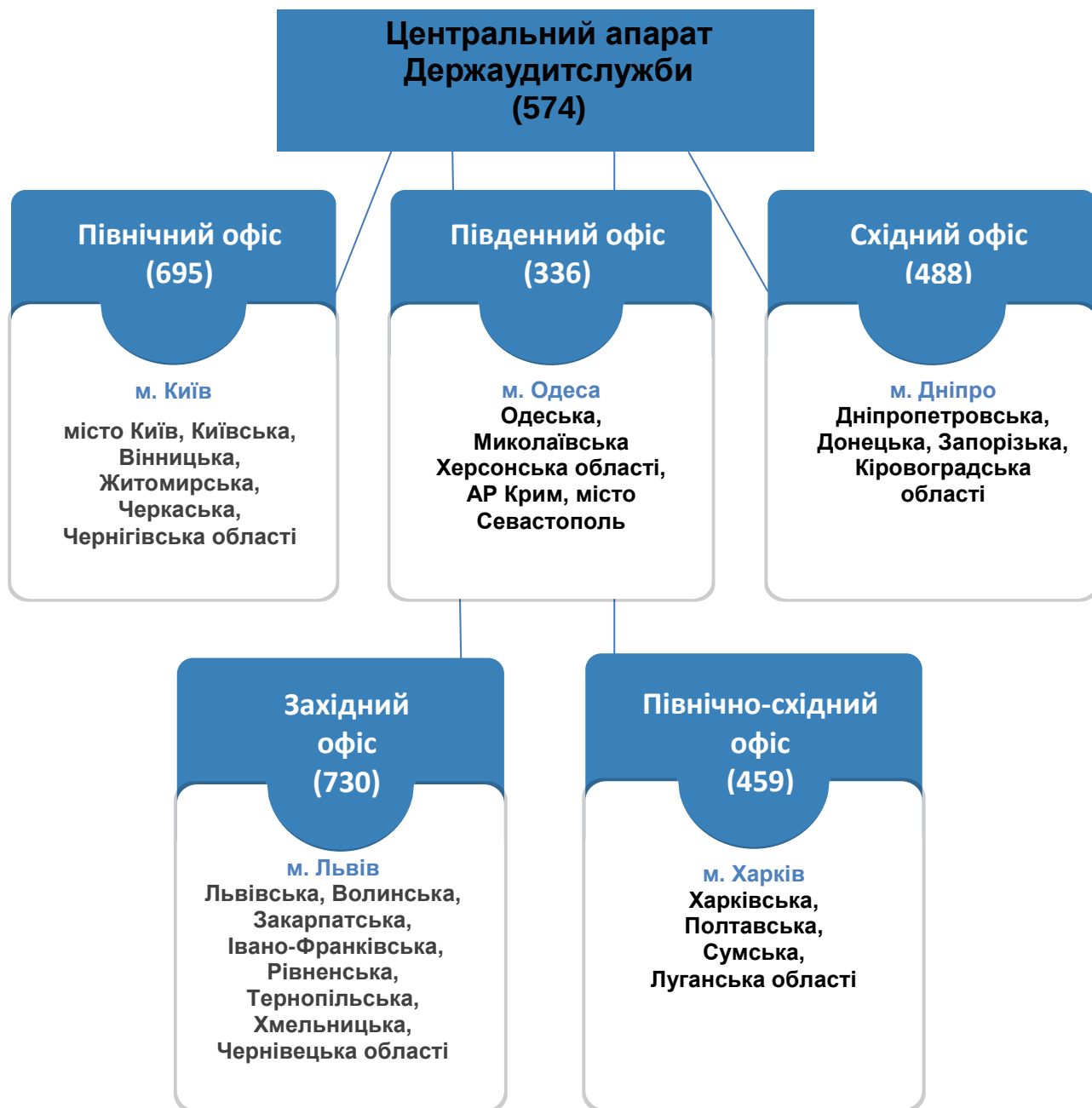
Табл. 2

Основні показники	(суми – тис. грн)		
	Заплановано на 2019 рік	Фактично виконано за 2019 рік	% виконання за 2019 рік
Продукту			
Кількість проведених ревізій	1300	1392	107,1%
Кількість проведених державних фінансових аудитів виконання бюджетних та державних (регіональних) цільових програм	105	137	130,5%
Кількість проведених державних фінансових аудитів виконання місцевих бюджетів	90	86	95,6%
Кількість проведених державних фінансових аудитів діяльності суб'єктів господарювання	215	224	104,2%
Кількість проведених державних фінансових аудитів інвестиційних проєктів	2	1	50%
Кількість проведених аудитів Пенсійного фонду України, фондів загальнообов'язкового	1	1	100%

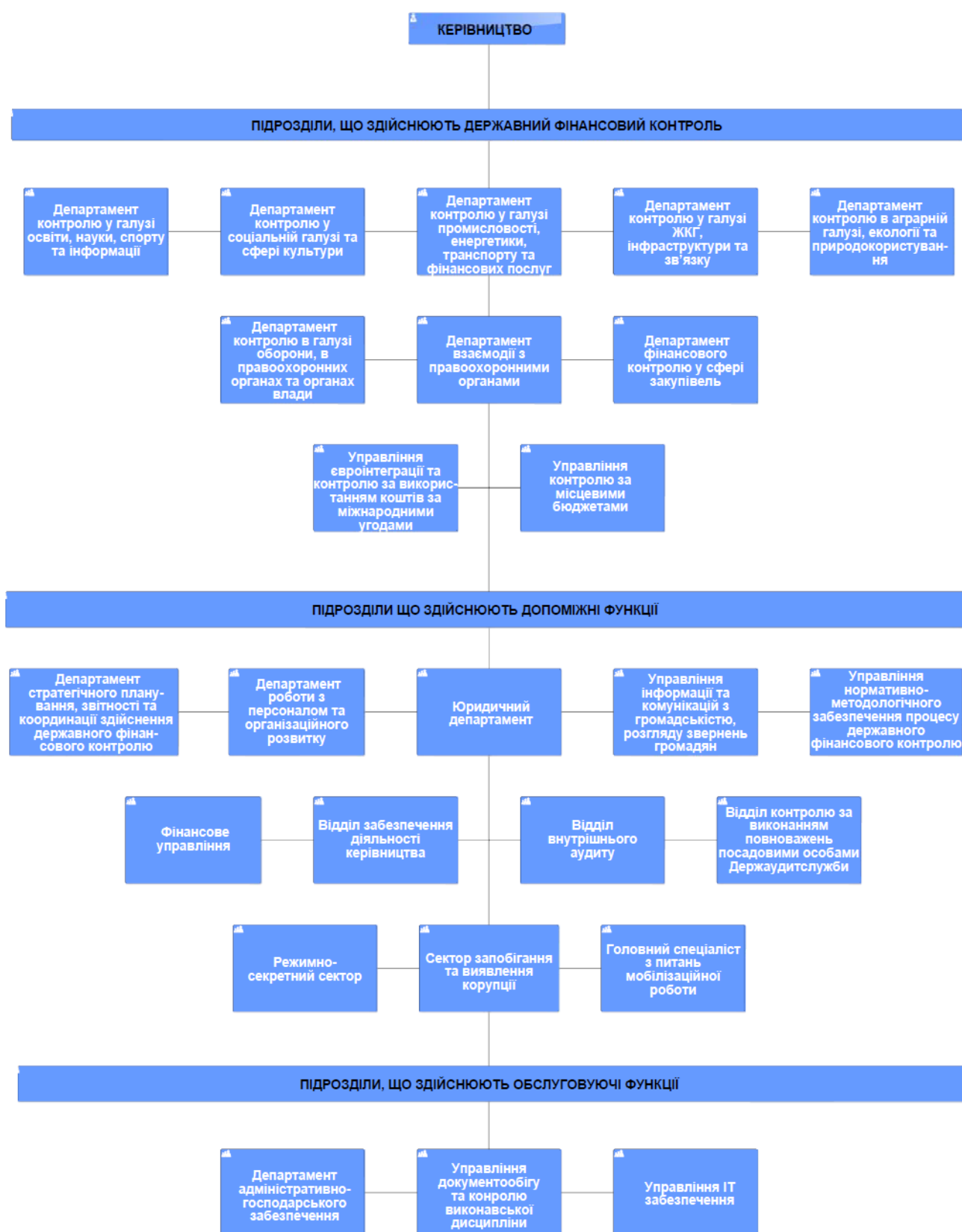
державного соціального страхування			
Кількість процедур закупівель, охоплених моніторингом та перевітками	8000	8834	110,4%
Кількість підприємств, установ та організацій, на яких проведено заходи державного фінансового контролю	1713	6224	363,3%
Суми усунутих порушень, пов'язаних з втратою державних (комунальних) ресурсів	930900	969562,2	104,2%
Кількість розроблених законопроектів, розпоряджень, постанов та інших нормативно-правових і розпорядчих документів	2	28	1400%
Кількість наказів Держаудитслужби, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України	3	5	166,7%
Ефективності			
Співвідношення відшкодованих сум державних та комунальних ресурсів за результатами заходів державного фінансового контролю до суми коштів, виділених на утримання Держаудитслужби	1,4	1,5	107,1%
Середня кількість проведених державних фінансових аудитів виконання бюджетних та державних цільових програм на 100 працівників аудиторського складу	8	11	137,5%
Середня кількість проведених державних фінансових аудитів виконання місцевих бюджетів на 100 працівників аудиторського складу	7	7	100%
Середня кількість проведених державних фінансових аудитів діяльності суб'єктів господарювання, Пенсійного фонду України, фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування інвестиційних проектів на 100 працівників аудиторського складу	17	17	100%
Якості			
Рівень усунення виявлених фінансових порушень	50	55,1	110,2
Рівень впровадження (виконання) об'єктами контролю пропозицій, наданих за результатами проведених заходів державного фінансового контролю	70	72,3	103,3%
Рівень попередження неефективного витрачання коштів з причини порушення законодавства у сфері закупівель	30	22,3	74,3%
Питома вага впроваджених рекомендацій, спрямованих на досягнення економічного ефекту, наданих за результатами державного фінансового аудиту та які прийнято до виконання керівником об'єкта аудиту від загальної кількості прийнятих до виконання керівником об'єкта аудиту	10	67,6	676%

V. ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ОРГАНІВ ДЕРЖАУДИТСЛУЖБИ. РОБОТА З ПЕРСОНАЛОМ

Структура органів Держаудитслужби
станом на 31 грудня 2019 року (зі штатною чисельністю)

Структура центрального апарату Держаудитслужби станом на 31 грудня 2019 року

Упродовж 2019 року в апараті Держаудитслужби було оголошено та проведено **6 конкурсів** на заміщення 213 посад державної служби, призначення на які здійснює Голова Держаудитслужби (37 посад державної служби категорії "Б" і 176 посад державної служби категорії "В"). За результатами проведених конкурсів визначено 69 переможців (28 на посади категорії "Б" та 41 на посади категорії "В"), з яких 62 особи призначені на посади (24 особи – на посади державної служби, віднесені до категорії "Б"; 38 осіб – на посади державної служби, віднесені до категорії "В").

Міжрегіональними територіальними органами Держаудитслужби (офісами) оголошено **42 конкурси** на заміщення 733 вакантних посад державної служби, за результатами яких призначено 272 державних службовця.

У 2019 році проведено **оцінювання результатів службової діяльності** державних службовців.

В апараті Держаудитслужби у 2019 році підлягало оцінюванню 324 державних службовця, що складає 89,8% фактичної чисельності державних службовців на початок оцінювання (361 особа), з яких 96,9% (313 осіб) державних службовців фактично були оцінені. Зокрема, відмінну оцінку отримали 7,7% (24 особи) державних службовців, позитивну – 92,3% (289 осіб), таких, що отримали негативну оцінку за результатами оцінювання не було. Не проходили оцінювання (через призначення/переведення на іншу посаду, звільнення) 11 осіб.

У міжрегіональних територіальних органах станом на 01 жовтня 2019 року підлягало оцінюванню 1732 особи, або 75,5% облікової чисельності державних службовців на початок оцінювання (2294). Фактично були оцінені 1703 державних службовця, або 98,3% тих, хто підлягав оцінюванню. Відмінну оцінку отримали 10,7% (182 особи) державних службовців, позитивну – 89,3% (1521 особа). Негативних оцінок за результатами оцінювання не було.